

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2020
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język białoruski Język ukraiński Język litewski Język kaszubski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	30 października 2020 r.

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.gov.pl
www.cke.gov.pl

Spis treści

I. JĘZYK BIAŁORUSKI	4
Poziom podstawowy	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających	4
3. Przebieg egzaminu	5
4. Podstawowe dane statystyczne	6
Poziom rozszerzony	9
Komentarz	10
II. JĘZYK UKRAIŃSKI	21
Poziom podstawowy	21
1. Opis arkusza	21
2. Dane dotyczące populacji zdających	21
3. Przebieg egzaminu	22
4. Podstawowe dane statystyczne	23
Poziom rozszerzony	26
1. Opis arkusza	26
2. Dane dotyczące populacji zdających	26
3. Przebieg egzaminu	27
4. Podstawowe dane statystyczne	28
Komentarz	30
III. JĘZYK LITEWSKI	46
Poziom podstawowy	46
1. Opis arkusza	46
2. Dane dotyczące populacji zdających	46
3. Przebieg egzaminu	47
4. Podstawowe dane statystyczne	48
Poziom rozszerzony	51
1. Opis arkusza	51
2. Dane dotyczące populacji zdających	51
3. Przebieg egzaminu	52
4. Podstawowe dane statystyczne	52
Komentarz	55
IV. JĘZYK KASZUBSKI	75
Poziom rozszerzony	75
1. Opis arkusza	75
2. Dane dotyczące populacji zdających	75
3. Przebieg egzaminu	77
4. Podstawowe dane statystyczne	77
Komentarz	80
Wnioski i rekomendacje	93

Język białoruski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Ідэйнасць, аўтэнтычнасць і даступнасць*, którego autorem jest Сяргей Харэўскі, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte; do tekstu „*Белавежа*” *перад юбілеем* (autorka: Міра Лукша) – 2 zadania krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu prozatorskiego i brzmiał *Ці варта змагацца за сваё каханне? Паразважай над пытаннем на падставе ўрыўка п’есы Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча Пінская шляхта, цэлага твора і выбранага тэксту культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Сягоння*, którego autorką jest Наталля Арсенева. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		156
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	156
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	156
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	156
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	94
	mężczyźni	62
	bez dysleksji rozwojowej	140
	z dysleksją rozwojową	16

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niełyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		29 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		5	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		1	

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	156	14	100	72	100	71	17
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	156	14	100	72	100	71	17
z techników	-	-	-	-	-	-	-

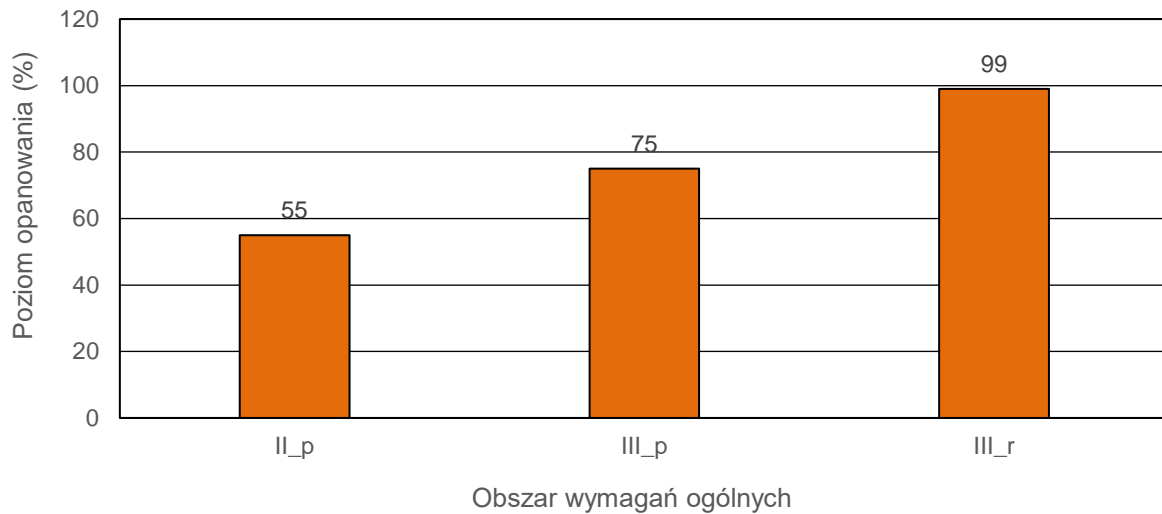
* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (G); 2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informację zarówno jawne, jak i ukryte.	56
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii (G).	72
3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów (G).	73
4.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dobiera antonimy (G).	44
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający rozpoznaje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe [...].	29
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	24
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający rozpoznaje intencje nadawcze.	81
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	59
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) Zdający dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	66
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	73
Poprawność Tzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	97

Zamyśl kompozycyjny		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	91
Spójność lokalna			94
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	86
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	61
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	66

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język białoruski. Poziom rozszerzony

Do tegorocznego egzaminu z języka białoruskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiły dwie osoby. Wszystkie pozostałe osoby (14) to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny.

Egzamin z języka białoruskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. brzmiał *На падставе фрагмента артыкула Юліі Шпаковай Казка – у жыцці падказка прадстаў тэму і паразважай над ёй. Карыстайся тэзісам і думкамі аўтаркі і звярніся да іншых тэкстаў культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 300 слоў*, natomiast temat 2. dotyczył napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Калі зваліў дужы Геракл у пыл Антэя...* (autor: Максим Багдановіч) i wiersza *Беласточчына* (autor: Віктар Швед). Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów. Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu okazało się zadanie 6., poziom wykonania – 24 %. Dotyczyło ono odczytania sensu tekstu poświęconego ugrupowaniu „Białowieża”. Zdający musieli wybrać po jednym pytaniu spośród 5 podanych i dopasować je do trzech podanych w zadaniu akapitów. Z informacjami podanymi wprost zdający nie mieli kłopotu i bezbłędnie przyporządkowywali odpowiedź do piątego akapitu, w którym była mowa o tym, ile pokoleń twórców należało do ugrupowania Białowieża. Dopasowanie jednak odpowiedzi do akapitów 1 i 3 było problematyczne, wymagało ono analizy treści tekstu oraz wnioskowania.

Także niewielka grupa zdających poprawie rozwiązała zadanie 5., poziom wykonania – 29%. Rozwiązanie zadania wymagało od zdających określenia stylu, w jakim napisany był tekst pierwszy, oraz podania jednej jego cechy. Zdający mieli duże problemy ze wskazaniem stylu publicystycznego. W odpowiedziach pojawiały się błędne nazwy stylów (potoczny, informacyjny, literacki). Część zdających poprawnie określiła styl, ale nie umiała podać jego cechy. Tylko niewielka liczba zdających była w stanie poprawnie określić cechę stylu publicystycznego.

Trudnym zadaniem (poziom wykonania – 44 %) było także zadanie polegające na doborze antonimów do wyrazów z tekstu źródłowego: *współczesny* i *progres*. Duża część zdających nie miała kłopotu z doбором antonimu do słowa *współczesny*, błędnie natomiast dobierała antonim do słowa *progres* lub pozostawiała puste miejsce. Zadania tego typu sprawdzają znajomość zasobu leksykalnego języka ojczystego i często występują na egzaminie maturalnym.

Zadania umiarkowanie trudne dla tegorocznych maturzystów dotyczyły odczytania sensów tekstów zamieszczonych w arkuszu – zadania 1. i 8. Stopień opanowania tej umiejętności był zróżnicowany w zależności od zadania. W zadaniu 1., zamkniętym (poziom wykonania – 56%), zdający mieli podane trzy pytania i należało określić, czy na każde pytanie z tabeli można znaleźć odpowiedź w pierwszym akapicie tekstu. Błędne odpowiedzi dotyczyły w większości pytania pierwszego. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać

się rozumieniem sensu 1. akapitu, a także całego tekstu. Część zdających nie uwzględniła informacji z całego tekstu.

W zadaniu 8. (poziom wykonania – 59%) zdający mieli określić stosunek autora do ugrupowania „Białowieża” oraz poprzeć swoją odpowiedź cytatem z tekstu. Większość zdających nie miała problemu z określeniem stosunku Miry Łukszy do ugrupowania, część jednak nie podała żadnego cytatu z tekstu lub podawała cytat, który nie miał związku z wyrażoną wcześniej opinią. Łączenie kompetencji argumentacyjnych z wiedzą wynikającą z rozumienia sensu tekstu oraz odróżnianie słownictwa neutralnego od emocjonalnego i wartościującego, okazały się dla maturzystów trudnym wyzwaniem.

Biorąc pod uwagę poziomy wykonania zadań 1., 6. i 8. w tegorocznej edycji egzaminu maturzyści słabo opanowali umiejętności odczytania zawartych w tekście nieliterackim informacji zarówno jawnych, jak i ukrytych.

Umiarkowanie trudne okazało się zadanie 9. wymagające od zdających napisania streszczenia (poziom wykonania – 66%) do tekstu Mili Łukszy „*Белавежа*” *перад юбілеем*. Poprawnie zredagowane streszczenie powinno zawierać jasno sformułowany temat tekstu, adekwatny poziom uogólnienia istotnych kwestii, które w związku z tym tematem zostały w artykule podjęte. Ponadto powinno być ono logicznie spójne i mieć liczbę słów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Aby prawidłowo rozpoznać strukturę tematyczno - rematyczną tekstu, zdający powinien był uważnie przeczytać tekst źródłowy, przeanalizować go i odpowiedzieć na pytania wyznaczające strukturę streszczenia: o czym jest mowa w tekście (temat), co mówi się w tekście na dany temat, a następnie zredagować poprawną językowo odpowiedź. Maturzyści, którzy nie otrzymali pełnej punktacji za to zadanie, tracili punkty przede wszystkim za brak określenia głównego tematu, myśli przewodniej tekstu oraz ogólnej konkluzji, która wywód zamyka. W kilkunastu pracach zdający nie podęli się napisania streszczenia.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Zadaniami, które nie sprawiły zdającym większego kłopotu, były zadania dotyczące poszczególnych sformułowań zawartych w tekstach, środków językowych, świadomości językowej. Jednak w tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych.

Najłatwiejszym zadaniem w arkuszu (poziom wykonania – 81 %) było zadanie 7., zamknięte, polegające na wyborze środka językowego zastosowanego w zdaniu: *На працягу ўсёй нашай гісторыі на творчым рахунку БЛА „Белавежа” назбіралася на сённяшні дзень агулам сотні кніжных публікацый*. Zdający poprawnie wskazywali na metaforę.

Zadanie 3., zamknięte sprawdzało rozumienie kontekstowego użycia słowa *horyzont*. Dotyczyło ono tekstu poświęconego współczesnym muzeom. Zdający mieli podane cztery definicje słowa *horyzont* występujące w *Słowniku języka białoruskiego* i należało określić, w którym znaczeniu słowo *horyzont* zostało użyte w trzecim akapicie tekstu. Zdający w większości poprawnie dostrzegli różnice dotyczące zakresu i treści w znaczeniu wyrazów, poziom wykonania zadania to 73%.

Zadanie 2. (poziom wykonania – 72%) polegało na zacytowaniu z trzeciego akapitu tekstu przykładu zdania zawierającego opinię oraz zdania zawierającego fakt. Część zdających niedokładnie przeczytała polecenie: błędne odpowiedzi polegały przede wszystkim na przytaczaniu przykładów opinii i faktów z innych akapitów tekstu. Część zdających nie podała przykładu opinii.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu³

Zadanie 10. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku białoruskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (dramat *Пінская шляхта*, którego autorem jest Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, oraz wiersz *Сягоння*, autorka: Наталля Арсенева). Zdający mieli do wyboru dwie różne formy wypowiedzi: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu dramatu ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Тема 1. Ці варта змагацца за сваё каханне? Паразважай над пытаннем на падставе ўрыўка п'есы Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча *Пінская шляхта*, цэлага твора і выбранага тэксту культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej, opatrzonej w podstawie programowej gwiazdką, wymagał od osoby zdającej napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie, czy warto walczyć o miłość i rozstrzygnięcie tego problemu. Tekst kultury, który znalazł się w arkuszu, to fragment dramatu *Пінская шляхта*, którego autorem jest Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury.

---

³ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Przykład 1.

Навядзе на мяне варна згледзеце з сабе
на хатне.

Дуна, што калі ^{супрэты} ~~не~~ ~~жэст~~ дружна ча-
левіне май траса прэб згледзеце
за гэтым пачуці, тэгу, што дэ-
гэце нежэне чалевіне мы калі
не дудзе ічэсцівыці.

У ~~фронтале~~ дружна тэсы Віктрына
Дуна - Мерзікевіча, Мікшая мяжэце"
пачуці пераі - Марся і Трышке велькі
кажэце адзіт аднаю. Яны так згледзеце
што пачуці дудзеце тэсе над пачуціце.
Не пачуці дудзеце і я на гэце не развядэце.
Тэце пачуці пачуці тэсеце ~~тэсеце~~
Калі пачуціце кароце над ~~тэсеце~~ ічэ-
дудзеце дудзеце чалевіне яны развядэце ічэ-
пачуціце. А над ~~асэце~~ тэсеце згледзеце
тэце сваю ачэце Трышке каліце яны
тэце калі і згледзеце яны дудзеце каліце
ічэце, дудзеце згледзеце і тэце тэсеце
Відэце, што пераі гэце тэсеце згледзеце-
пачуціце згледзеце ічэце і вядэце тэце,
што яны тэсеце дудзеце дудзеце.

Тэце, што вядэце згледзеце згледзеце
на хатне велькі дудзеце тэсеце тэсеце
тэце пачуці Віктрына Дуна -
Мерзікевіча, Мікшая мяжэце".
Калі каліце пачуціце Мерся, што яны

мне з беднага мішаму, ажно німа і не
 ведаю. В гэтай перы дзятчыне застаецца
 гэсо таёны мараць пра шчасце з
 Сяргеем. Гэтай вады ~~я~~ уявіць не
 цёй мажэ Тэй. Яна верыць, што калі
 яшчэ будзе з Сяргеем шчаслівымі,
 то гэме зравацца гэсо немачыня.
 У Тэй ~~яна~~ неможа неспрашыве
 тая чыя мажэ тая калі чалавек
 не змянець зэ сваё месанне.
 Менам неварне мае зэсіды тудэ
 змянець зэ сваю мажэ.
 Зрэчыце мне што калі Тэй
~~не была змянець зэ сваё месанне~~
 не сумоваць цёй сваё мажэ
 і была і шчаслівай пасажы не-
 жане Сяргеем. Сёння застаецца
 ёй таёны гуд трактэре, каторе
 пачуць дзятчына тэмаміне не-
 жонне.
 Дучо, што на падатэве прыбедзаных
 ержэнтэй відець, што верте
 змянець зэ сваё мажэ.

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość zdających sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz że większość uzasadniła je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną oraz stosowny styl wypowiedzi. Najmniej punktów, podobnie jak w latach poprzednich, otrzymywali zdający za poprawność językową oraz poprawność zapisu.

Тема 2. Зрабі аналіз верша. Пастаў інтэрпрэтацыйны тэзіс і абгрунтуй яго. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў wymagał interpretacji wiersza *Сягоння*, którego autorką jest znana białoruska poetka *Наталля Арсеннева*.

Dziewięć osób podjęło się napisania interpretacji wiersza.

Interpretacja utworu lirycznego wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a tym samym wyznaczenia tezy lub hipotezy, której następnie zostanie podporządkowany wywód zawierający pogłębioną interpretację tekstu z odwołaniem do konkretnych kontekstów, o których jest mowa w wierszu, oraz uwzględniający funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych. Nikt ze zdających nie otrzymał maksymalnej punktacji za realizację kryterium B, czyli za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, za uzasadnienie trafne i pogłębione. Podobnie jak w latach ubiegłych zdający przywoływali argumenty tylko z tekstu, pomijając rozwinięcie kontekstów interpretacyjnych spoza wiersza, np.: historycznego, biograficznego, filozoficznego, pogłębiających odczytane sensy. W kilku pracach podjęto próbę funkcjonalnej analizy środków i tropów stylistycznych. Jednak sprawne posługiwanie się językiem ojczystym, wykorzystanie wiedzy i umiejętności z poetyki oraz dbałość o spójność wypowiedzi i porządek argumentacyjny, pozostają dla zdających wciąż dużym wyzwaniem.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za koncepcję interpretacyjną spójną i niesprzeczną z utworem, poprawność rzeczową, spójność lokalną oraz poprawny styl wypowiedzi. Obniżoną punktację natomiast za trafne, ale niepogłębione uzasadnienie tezy interpretacyjnej, brak funkcjonalnej kompozycji oraz błędy składniowe, leksykalne, orograficzne i interpunkcyjne. Zdający zawarł w pracy uzasadnienie trafne, zawierające powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania utworu, ale niepogłębione i to zarówno, jeśli chodzi o sfunkcjonalizowaną analizę fragmentów wiersza, jak i analizę przywołanych kontekstów interpretacyjnych.

Przykład 2.

Вельмі многа людзей думае, што быць паэтай гэта нецяжка, прыемная задача. Аднак гэта ~~непраў~~ вельмі дрэннае макаванне. Даводзіць таго верш Наталлі Крсенкевай пад ~~тытулам~~ тытулам "Слонна". Паэтка у творы даказвае, што праца паэты гэта многа цяжкіх хвілін. Паэт стае перад дзіцямі у ~~а~~ ~~у~~ цяжкіх хвілах, што ён павінен тварыць.

Ірычны герой верша "Слонна" гэта сам паэт. Такі забел артыстычным называе чытальнікаві верша ~~і~~ лепей зразумець сітуацыю паэты, ~~я~~ тое з чым ён мусі змагацца. "Я" ірычна – паэт мае у сабе многа цяжкіх эмоцыі. Паказвае, што цяжка напісаць новы твор, прычыне падняцця гэтай задачай. Аднак ~~выбар~~ выбар тэмы верша гэта найбольш ~~цяжкі~~ цяжкая ~~яе~~ дэцызія.

"Час, у якім знайдзецца ~~брытанія~~ ірычны герой гэта найбольш прэвядоўна вайна. Даводзіць таю успаміны пра пажары, шодзкую кроў, гарматны, галод і для ірычнага героя так вельмі цяжка і боць робяць нечелючы тварэнне новых твораў. У абліч ~~трагедыі~~ трагедыі пісьменне ~~я~~ пра прыгожасць света ці прыроды здаецца сапковіта безсэнсавнае, без якагакальбят значэння. Ужытыя ~~ва~~ вылічэнна, котры выкастоўць калейна розныя светкі, ванкі ~~я~~ гадзеткова падкрэсліваюць абсурд такіх тэмай. ~~А~~ Аўтарка верша стосуе ~~я~~ таксама рэторычныя прыёмы. Ірычны герой з разнагай е задавае, хоць паэ-

нелю адраведзі, што павінен мысліць. ~~Але~~ даска-
 нала ведае што найцудоўнейшая, найпрыга-
 жэйшая творы не сунькоіць царпенні і модзеў.
 Астатні верс - "Дай ён ~~і~~ Бог" гэта крык
 валькай ростачы. ~~Але~~ прычым герой маліць
 да Бога пра закончэнне усялякіх серпенняў,
 болаў, каб ён-паэт мог зноў забавіць,
 шукаць, пісаць пра прыгожасць свеце.
 Верш Наталіі Арсенкевай пад тытулам
 "Сягонна" указвае долю паэтаў. паказвае што
 паэзія хацелібы сваяй ~~тэры~~ творчасцёй узносіць
 людзі на духу. Аднак здаецца гэта быць немаг-
 чымым у цяжкіх часах такіх як напрыклад
 вайна. паэт церці, калі ён не можа пісаць
 новых твораў, ~~а~~ але ~~не~~ толькі церці
 з цяжкім людам, адчувае яго баль, недаю.
 З усяляка серца хоча, каб яго творчасць была
 у стане ~~еў~~ сунькоіць усялякія ~~і~~ царпенні

W tegorocznej edycji egzaminu łatwa okazała się dla zdających realizacja tematu: formułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz jego uzasadnianie – w przypadku rozprawki, albo przyjęcie zgodnej z utworem koncepcji interpretacyjnej wraz z uzasadnieniem – w przypadku interpretacji tekstu poetyckiego (poziom wykonania – 73%). Zdecydowana większość zdających otrzymała wysoką punktację za poprawność rzeczową (poziom wykonania – 97%), kompozycję (poziom wykonania – 91%) oraz spójność lokalną wypowiedzi (poziom wykonania – 94%). Większość wypracowań była także napisana stosownym stylem (poziom wykonania – 86%). Najniższe kompetencje zaprezentowali zdający, jeśli chodzi o poprawność językową (poziom wykonania – 61%) oraz znajomość ortografii i interpunkcji białoruskiej (poziom wykonania – 66%).

Poziom rozszerzony

Do tegorocznej edycji egzaminu z języka białoruskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiły dwie osoby. Wszystkie pozostałe osoby (14) to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny.

Język ukraiński. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Український театр у пошуках порозуміння*, którego autorem jest Ганна Веселовська, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte; do tekstu *Про що говорить мова?* (autorka: Клара Гудзик) – 3 zadania krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu prozatorskiego i brzmiał *Чи доля це заздалегідь відомий сценарій нашого життя? Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведений уривок та весь твір Уласа Самчука Марія та звернись до іншого тексту культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.* natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Під чужим небом*, (autor: Євген Маланюк). Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		67
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	67
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	43
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	10
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	14
	ze szkół publicznych	67
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	38
	mężczyźni	29
	bez dysleksji rozwojowej	54
	z dysleksją rozwojową	13

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niełyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		29 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		5	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	67	40	100	76	72	78	14
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	67	40	100	76	72	78	14
z techników	-	-	-	-	-	-	-

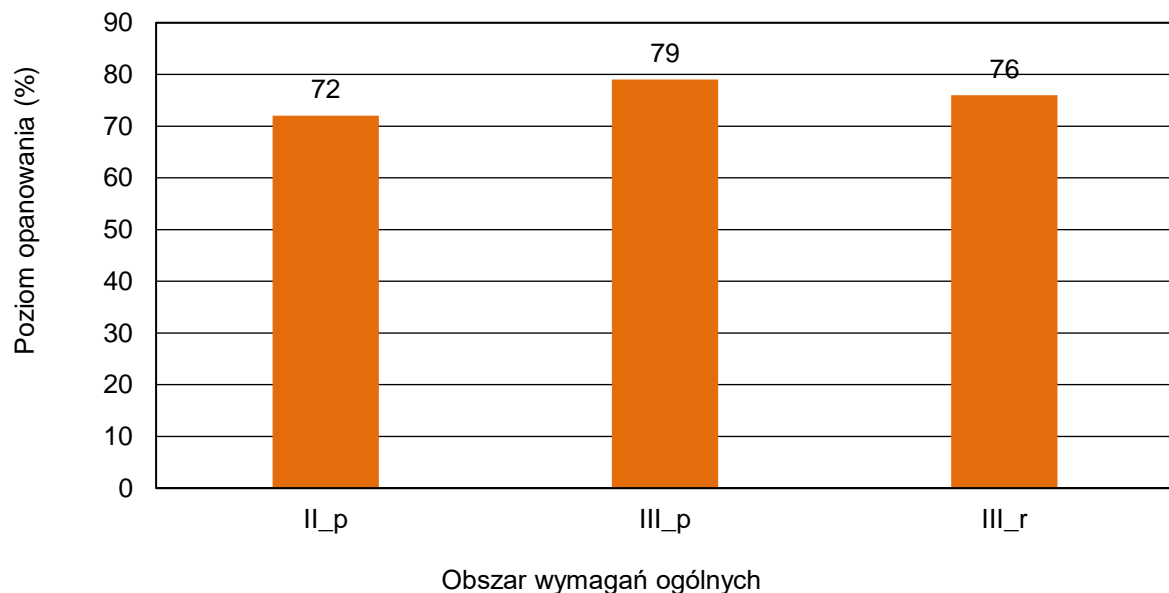
* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	88
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający rozpoznaje intencje nadawcze.	42
3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów (G).	96
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu.	56
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) Zdający dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	83
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens [...] grupy zdań uporządkowanych w akapicie [...].	94
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	78
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający rozpoznaje intencje nadawcze.	31
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	93
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	74
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	80
Zarys kompozycyjny		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	84

Spójność lokalna		3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	97
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	97
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wystawiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	75
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	72

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. brzmiał *На основі наведеного тексту сформулюй проблему й поміркуй над нею. Використай тези й роздуми з тексту Мирослава Поповича, звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. dotyczył napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Перший сніг* (autor: Богдан-Ігор Антонич) i wiersza *Осінь* (autor: Володимир Сосюра). Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów. Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		28
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	16
	z techników	12
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	12
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	12
	ze szkół publicznych	28
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	15
	mężczyźni	13
	bez dysleksji rozwojowej	28
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niełyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		29 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		13	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		1	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	28	28	100	79	88	76	18
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	16	28	100	80	100	76	21
z techników	12	58	100	74	88	76	13

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ ORAZ INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	73
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	71
Zarys kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);	86
Spójność lokalna		3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	95
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	95

Poprawność językowa		<p>3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych;</p> <p>3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wystawiania się (gimnazjum);</p> <p>3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum);</p> <p>3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum);</p> <p>3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).</p>	63
Poprawność zapisu		<p>3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum);</p> <p>3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa);</p> <p>3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).</p>	59

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Najtrudniejszym w arkuszu było zadanie 8., zamknięte (poziom wykonania – 31%). Sprawdzało ono kontekstowe rozumienie słowa, zrozumienie sensu akapitu oraz intencji nadawczych. Maturzyści mieli podane cztery znaczenia słowa *виправдовує* (usprawiedliwia) i należało określić, w jakim znaczeniu zostało ono użyte w zdaniu: *Так, протестантське вчення виправдовує багатство, а небажання вибратися з бідності прирівнює до хвороби*. Duża część zdających zaznaczała odpowiedź A., która dotyczyła uznania kogoś niewinnym, stwierdzenia niewinności podsądnego. Wybór tej odpowiedzi nie miał uzasadnienia w treści akapitu.

Trudnym zadaniem było zadanie 2., zamknięte (poziom wykonania – 42%). Jego rozwiązanie wymagało oceny prawdziwości trzech stwierdzeń, które w sposób syntetyczny odnosiły się do różnych aspektów tekstu Hanny Wjeselowskiej. Większość zdających niepoprawnie zaznaczyła drugie stwierdzenie jako zgodne z sensem tekstu. Błędna odpowiedź wynikała z niezrozumienia pojęcia *analiza krytyczna*, która zawiera w sobie szerszy sens niż krytyka w znaczeniu wystąpienia przeciwko jakiemuś zjawisku, osobie czy faktowi. Zadanie sprawdzało zrozumienie czytanego tekstu oraz rozpoznanie intencji nadawczych.

Umiarkowanie trudnym okazało się zadanie 4. (poziom wykonania – 56%). Poprawne rozwiązanie wymagało od zdających określenia stylu, w jakim napisany był pierwszy tekst oraz podania jednej jego cechy. Niewielka grupa zdających poprawnie odpowiedziała na obie części pytania. Zdający mieli problemy ze wskazaniem stylu publicystycznego, w odpowiedziach pojawiały się błędne nazwy stylów: potoczny, naukowy, popularnonaukowy. Tylko niewielka liczba zdających była w stanie poprawnie określić cechę stylu publicystycznego. W większości zdający nie potrafili sformułować cechy gatunkowej tekstu, nazywali natomiast swoje odczucia czytelnicze: *autorka krótko wyjaśnia zjawisko teatru świadków* albo *tekst należy do stylu potocznego, bo lekko się go czyta* lub *autorka z lekkością pisze o teatrze*.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Bardzo łatwe dla tegorocznych maturzystów okazały się zadania sprawdzające rozumienie czytanych tekstów z uwzględnieniem w nich informacji zarówno jawnych, jak i ukrytych.

Zadanie 6. (poziom wykonania – 94%) dotyczyło wyjaśnienia dwóch przysłów, które pojawiają się w tekście Klary Gudzyk. Błędy pojawiające się w odpowiedziach dotyczyły wyjaśnienia przysłowia drugiego, niektórzy zdający nie zrozumieli, że słowo *niwa* jest użyte w znaczeniu przenośnym i przy wyjaśnieniu przysłowia należy wziąć to pod uwagę.

Zadanie 9. (poziom wykonania – 93%) wymagało wyjaśnienia sensu zdania w odniesieniu do całości tekstu. Większość zdających wykonała zadanie poprawnie, nie ograniczyła się bowiem do wyjaśnień tylko w obrębie akapitu, ale wzięła pod uwagę sensy zawarte w całym tekście.

Zadanie 1. (poziom wykonania – 88%), otwarte, wymagało wyjaśnienia kluczowego dla pierwszego tekstu pojęcia *teatr świadków*. Stanowiło zatem swoiste wprowadzenie do analizy tekstu w powiązaniu z rozumieniem jego funkcji komunikacyjnych. Zdający musiał odnieść się do różnych poziomów tekstu. Maturzyści w większości wykazali się zrozumieniem fragmentu artykułu oraz umiejętnościami syntetycznego przedstawienia jego głównych tez.

Poprawna realizacja zadania 5. wymagała napisania streszczenia drugiego tekstu *Про что говорить моя?*. Streszczenie to powinno w jasny sposób określać temat tekstu i wskazywać, na adekwatnym poziomie uogólnienia, istotne kwestie, które w związku z tym tematem zostały podjęte. Ponadto streszczenie powinno być logicznie spójne i mieć liczbę wyrazów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Rozwiązanie zadania 5. okazało się dla zdających łatwe (poziom wykonania – 83%). Zdający, którzy zdecydowali się podjąć rozwiązanie zadania, poprawnie wskazywali główny problem tekstu oraz zagadnienia, które w związku z tematem zostały poruszone. Kilku zdających otrzymało obniżoną punktację za brak logicznej spójności, która wynikała z niezrozumienia znaczeń przysłów, o których była mowa w tekście.

W zadaniu 7., zamkniętym, należało wybrać wyjaśnienie słowa *etnokultura*. Zdający w większości nie mieli problemów z wyborem poprawnej odpowiedzi – poziom wykonania – 78%. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, należało przeanalizować tekst i przeprowadzić wnioskowanie. Zdający często błędnie zaznaczali odpowiedź A., która swoim sensem nawiązywała do fragmentu tekstu, nie dotyczyła jednak pojęcia *etnokultury*, ale kultury międzynarodowej.

W tegorocznej edycji egzaminu zadaniem najłatwiejszym okazało się zadanie 3. (poziom wykonania – 96%) wymagające ułożenia dwóch zdań z przymiotnikiem *propagandowy*. Zadanie sprawdzało, na ile zdający mają świadomość różnic pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów oraz potrafią funkcjonalnie tę wiedzę wykorzystać.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu³

Zadanie 10. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku ukraińskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (powieść *Марія*, której autorem jest Улас Самчук oraz wiersz *Під чужим небом*, autor: Євген Маланюк). Zdający mieli do wyboru dwie różne formy wypowiedzi: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu powieści ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Temat 1. Чи доля це заздалегідь відомий сценарій нашого життя? Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведений уривок та весь твір Уласа Самчука *Марія* та звернись до іншого тексту культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej opatrzonej w podstawie programowej gwiazdką, wymagał napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie, czy ludzki los jest ustalony przez siły wyższe, czy człowiek sam go kształtuje i rozstrzygnięcie tego problemu. Tekst kultury, który znalazł się w arkuszu, to fragment powieści *Марія*, której autorem jest Улас Самчук. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

---

³ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Людське життя можна навчати театром, а
 людину актором в ньому, який грає окреслену роль.
 Для кожного з нас ^{доля} підготовлена ^{але} своя ~~доля~~ окреслений
 шлях, так само як режисер підготував сценарій. Ми
 не вибираємо сім'ї, в якій родитись і не знаємо, що
 чекає нас в майбутньому. Хоча декому нам здасть-
 ся, що вибір належить до нас, і це бездумнівка
 правда, okazється, що ми лише вибираємо одну із
 сценек життєвого шляху, яка так само має свій
 окреслений план. Доля - це заздалегідь заманований
 сценарій для кожного і ми не в силах його поміняти,

ані передбачити.

В уривку роману Леся Савчука „Марія” звертаємо увагу на опис внутрішніх переживань дівчини, пов’язаних з її життям. Марія не вибрала сім’ї, в якій родилась і не знала, що залишиться сиротою та піде у найми. Дівчина плаче, тому що не має можливості показати себе в цьому ширшому світі, її ображає те, що вона біє сиротою у наймах. Марії більше розуміти, що вона не може вчитися так, як вчать господарські діти, не може розвиватися, мати унікальний талант до співу. Читає розуміє що до подібних несправедливостей не є притаманною людина дівчинка, тільки те, що її доля ватака і сколинована. Оповідь показує які різні долі мають люди і що навіть невинні діти страждають, тому що ^{їх} життєвий шлях заманованим в такий спосіб має раніше.

Аналізуючи цю ж творчість, бачимо як бертаються до її відносно життя А головної героїні: Марія зробила вибір і залишилася ватака заради кохання Коріє. Тоді дівчина думала, що її життя покращиться і так воно сталося. Невдовзі на ниво народжене Марія ваткою працює робилась пошати зі сторони селян, соромувала шашиву сім’ю з Корієм і разом пріварила багате

владарство. Але так судилось, що все це забрав від неї Чоловчик. Героїня не могла перебачити трагедію 1933 року. Марія була певна, що її ^{відносно} вибір у розв'язуванні причиниться до нового часишнього життя, але okazało się, що ніхто не може програти наперед свої дії. Ми бачимо, що незалежно від виборів нових стелек, немає певності, що вони скажуться такими, ~~якими~~ ^{якими} хочемо. Боже Марії була задумана замислована, брау з її стражданнями, хоча невідомо для неї, і цього не міг змінити ніхто.

Дуже ясно описана незалежність долі від людського вибору в творі Софоклеса „Царь Едип“ („Krol Edyp“). Чоловічий герой не є свідомим тим, що вбиває свого батька та покладається на свої матері. Цього батька хотіли уникнути призначення ^{і залишити його в горах!} йому про знає про долю Едипа, ~~але не він ні~~ ^{не знає про призначення і} Герой невідомо робить те, що йому перебачено, ~~не знає про призначення~~. В ^{чій} цій ситуації доля Едипа так само замислована задумана іде, а герой ~~робить~~ ^{робить} ~~доконуючи~~ ^{як} ~~як~~ ^{як} йому здається правильних виборів, долі іде там самими шляхами, тому що він не в силах його поміняти.

Наш світ як театрум mundi, де кожен має свою роль і його доля замислована раніше. Ніхто не може поміняти окресленого шляху.

Наш вибір мене є даншаваним' задомагд' ?
Відомий' реценсеру' нашого' життя, тому' шорина'
підпер'єркована' далі, яка є незмінна.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu, szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Zdecydowana większość zdających sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz część potrafiła uzasadnić je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną oraz stosowny styl wypowiedzi. W realizacji tego zadania najmniej punktów zdający otrzymali, podobnie jak w latach poprzednich, za poprawność językową, w tym ortograficzną i interpunkcyjną.

Тема 2. Проаналізуй наведений твір. Визнач тезу й обґрунтуй її. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів wymagał interpretacji wiersza *Під чужим небом* którego autorem jest Євген Маланюк.

Pięć osób podjęło się napisania interpretacji wiersza.

Interpretacja utworu lirycznego wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a tym samym wyznaczenia tezy lub hipotezy, której następnie zostanie podporządkowany wywód zawierający pogłębioną interpretację tekstu z odwołaniem do konkretnych kontekstów, o których jest mowa w wierszu, oraz uwzględniający funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych. Koncepcja odczytania wiersza przede wszystkim musiała być niesprzeczna z utworem, powinna też uwzględniać zarówno znaczenia dosłowne, jak i niedosłowne (sensy symboliczne, metaforyczne, ironiczne), które należało połączyć w spójną całość. Większość zdających przyjęła koncepcję interpretacyjną niesprzeczną z tekstem. Jedynie część zdających otrzymała maksymalną liczbę punktów za realizację kryterium B, czyli za trafne i pogłębione uzasadnienie tezy interpretacyjnej, pomijali oni wykorzystanie kontekstów interpretacyjnych spoza wiersza, w tym kontekstu historycznego i biograficznego niezwykle istotnych dla pełnej interpretacji utworu Jewhena Małaniuka.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym maturzysta otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów. Zdający zawarł w pracy uzasadnienie trafne (zawiera powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania utworu) i pogłębione, przeprowadził analizę przywołanych kontekstów interpretacyjnych, podjął próbę funkcjonalnej analizy środków i tropów stylistycznych.

Przykład 2

Є багато факторів, які можуть бути визначні
 вплив на життя людини. Одним із них є
 добілля, в якому людина проживає своє
 дитинство, місце в якому народилася і
 тобто батьківщина. Саме у батьківщині,
 у рідним краю, можемо почувати себе як
 у власній хаті. Буває також, що ~~можуть~~ саме
 за нею найбільше сумуємо, якщо ми змисли
 пробувати на території іншої країни. Проблему
 сумування за батьківщиною ~~можуть~~ порушує
 Меланок у своєму вірші "Ліг чужим небом".
 Автор каже що на чужині все чуже та висловлює
 свою журбу за ~~батьківщиною~~ батьківщиною.

Особа яко говорить у вірші це мушкетер
 проживаючий на еміграції, який сумує за
 батьківщиною, своєю матицею та рідною хатою.
 На початку вірша мушкетер каже, що там,
 де він знаходиться, почуває себе некомфортно,
 тому що все там є чуже не його, а його
 рідний край в тому чові терпить муки,
 чого символом є дукун з атаманом (дукунт
 який шлюхо захоплює країну). А саме представлено
 беззучність у відношенні до «перизьких бруків»,
 «вулиць Праги», тобто до всього, що чуже, тому
 що немає нічого кращого від рідних, солом'яних
 стріх. Висловлений також великий біль спричинений
 несправдістю щодо повернення на батьківщину,
 що видно у описі матері, яка вже не чекає
 сина, змислюючи що він не поверне. Особого
 говорить у вірші може бути сам автор, що
 викинув із життя власного імені у 11
 строфі, та окреслення «херо м'єсьєлє і проїр»,
 що доводить що власне Червоний є причиною
 журби поета. На вірш також є чужою
 свобідно поета який сумує за Верейною і
 хотів би до неї повернутися та жити
 життям з рідними людьми, на рідній
 землі. На початковий то мушкетер
 характер вірша впливає життя багатого.

Твір Миккевича є отже подібний
 до бірш Мелонюк і показує емоційну
 ситуацію людини, що ~~в~~ живе на чужині!
 Мріє про повернення ~~до~~ до рідного краю.
 Писуючи, ~~твір~~ ~~Мелонюк~~ людина,
 яка живе на чужині, ~~не може~~ не може
 повернути та більше жити в своїм рідним
 краю, не може бути щиро щасливою, що
 у своєму бірш доклав Євген Мелонюк,
 та інші поети (в тому Миккевич). Людина
 найбільше комфортно почувається ~~в~~ в
 себе в краю в якому вона народилася,
 який найбільше ~~чужо~~ серцю. Вважаю що такий
 погляд дійсно згідний з прелезом і люди
 повинні більше ~~в~~ вчитися та ~~в~~ в
 спокійно жити в рідним краю.

W tegorocznej edycji egzaminu łatwa okazała się dla zdających realizacja tematu: formułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz jego uzasadnianie – w przypadku rozprawki, albo przyjęcie zgodnej z utworem koncepcji interpretacyjnej wraz z uzasadnieniem – w przypadku interpretacji tekstu poetyckiego (poziom wykonania – 74%). Większość zdających otrzymała wysoką punktację za poprawność rzeczową (poziom wykonania – 80%) i kompozycję (poziom wykonania – 84%), znaczna większość natomiast za spójność lokalną wypowiedzi (poziom wykonania – 97%). W realizacji tego zadania najmniej punktów zdający otrzymali, podobnie jak w latach poprzednich, za poprawność językową – 75%, za poprawność zapisu – 72% zdających. Za stosowny styl maksymalną punktację otrzymało aż 97% zdających.

Poziom rozszerzony

Do egzaminu z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiło 28 osób, wszyscy zdający wybrali temat 1. Arkusz egzaminacyjny zawierał dwa tematy wypracowań do wyboru. Zadania sprawdzały umiejętności rozumienia tekstu krytycznoliterackiego (temat 1.) oraz analizy i interpretacji porównawczej utworów literackich (temat 2.), a także tworzenia własnego tekstu w języku ukraińskim.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. Integralną częścią tematu były załączone teksty (na poziomie rozszerzonym są to zazwyczaj teksty spoza podstawy programowej), które stanowią dla zdającego punkt wyjścia do własnych rozważań. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej był to tekst *Про природу людини*, którego autorem jest Мирослав Попович, natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa utwory poetyckie: *Перший сніг* (autor: Богдан-Ігор Антонич) i *Осінь* (autor: Володимир Сосюра).

Każdy z wybranych przez maturzystę tematów musiał spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza).

Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie (zawierać funkcjonalnie dobrane inne teksty kultury oraz konteksty interpretacyjne), w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym oraz czyli liczyć minimum 300 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego (kryterium A), poziom uzasadnienia (kryterium B), i poprawność rzeczową (kryterium C). Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁴

A. Wypowiedź argumentacyjna

Temat 1. На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту Мирослава Поповича *Про природу людини* і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів.

Napisanie wyczerpującej wypowiedzi argumentacyjnej wymaga szeregu umiejętności złożonych związanych z określeniem głównego problemu tekstu źródłowego, sformułowaniem i odtworzeniem zasadniczych jego tez, określeniem własnego stanowiska wobec stanowiska autora tekstu źródłowego, skonstruowaniem własnego wywodu argumentacyjnego zawierającego sfunkcjonalizowaną analizę konkretnych tekstów kultury w związku z obraną tezą lub hipotezą, syntetyzowania i uogólniania własnych rozważań oraz zachowania poprawności językowej.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.) ocenionego na maksymalną liczbę punktów.

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

З початку віку люди цікавилися природою Землі, але найбільшій серед усього була і є загадка нас самих. Що ми? Яка наша суть? ~~А найважливіше – яка наша природа?~~ Але знаємо нашого існування? А найважливіше – яка наша природа?

Відкинувшись до тексту Топольця, можна сказати, що людина не має якоїсь конкретної природи з самого початку – вона або добра, або зла. Все це, ~~що~~ кожна особа має вибір, ким її бути – і за це вона відповідальна. Таку тему можна зустріти у творі Шлеса Шлеса, Франкенштейна, або сучасний Франкенштейн. Монстр, створений доктором Віктором Франкенштейном, з початку свого існування не мав конкретної природи і, щоб обрати добро, чи зло, йому було потрібно пізнати світ. Дани він сам вирішував, що йому робити, і які рази не зрікає власної відповідальності за всі трагедії Віктора. Вибір Франкенштейна пройшов метаморфозу від наївного світового монстра, ~~що~~ крізь особу чужинця ~~з~~ безнадійним прагненням мовби, до дивота ~~з~~ неким доктором світі. ~~Можливо~~, складно сказати якою людиною він був, оскільки в людській душі він не був потворою, за котру всі його мачи, але мучив в ~~кінці~~ кінці обрати шлях зла, бо добро верталося йому пореш і самотністю.

«Вся людська біографія — цукуність вимків,» — написав Тогович, що означає, що серед цих вимків є найбільш різноманітні і навіть заперекні рисення. Людина невпинно змінюється, а отже, і її свідчення продиеш і їхніх розвідків. Це означає, що ми, ~~кми~~ кми ми бчм на початку, і ми, кми ми в кінці стаємо — цілковито різні особи. До цього ствердження хочу навести, як приклад, твір сестри Українки «Лісова пісня», де подібно зміну пройшов Лукаш. Спершу, цей персонаж, сповнений душевної швидки та вразливості, справді арміст, має серце нежить до гри на соліці. Зустрівши Мавку, він пізнає ~~в~~ кохання і каже, що у людей воно на все життя. Згодом, Лукаш дійсно так душає, але ~~в~~ родом його характер, і навіть душа змінились під впливом матері. Раніше він кавсе з Мавку у вікному коханні, тепер — не звертає на неї уваги і знашов собі іншу дівчину. Як писав Тогович, ми не можемо ніколи сказати про людину, поки вона жива, оскільки у неї — нескінченний простір до самонавтворень.

Тогович писав у ~~в~~ тексті «Про природу людини», що найбільш багу мають не гини людини, тобто те, що вона вміє гинити, але те, що може тратитись. Лише нескінченна кількість сцен-

рік в його мні одного дня. Серед них є також
 той, що може перевернути твій світ. Це
 є умовністю по серед моря можливостей, котрі
 говорять про те, ким ми є. Тут можна
 відкинутись до твору Івана Франка „Милий
 Мирон”. Що, як не такі діти мають
 найбільше „можли бути”? Такий персонаж
 цікавиться світом і бачить його в усіх існуючих
 барвах. Цю уєва не має кордонів, але навколишній
 світ боїться його розуму, не розуміє. Як нього
 дивиться, як на якогось чужинця, бо він
 „інший”. Але ти це не означає, що у нього
 не більше вітків дорі? Він може стати будь-
 ким – і це його любовне значення. Мирон
 може жити у будь-яку мить, а може
 і ні – така його природа, як особистості.
 У тексті „Про природу модни” сказано, що
 кожен має якийсь бар'єр – те, на що аби ніх
 не може піти. Завдяки цьому ~~у~~ ціна „констру-
 кції” особистості тримається купи та не розпадається.
 Однак також треба брати під увагу метаморфози
 модни, які можуть змінювати цей бар'єр,
 а іноді – навіть його кинуть. Тринадцятого подібного
 персонажа є Макбет з трагедії Шекспіра. Зустрі-
 вши Чарівниці і дізнавшись, що в майбутньому

стане королем, у нього починається постать перероджен-
ня. Бар'єри славеті, який він так і не зрозумів,
є вбивство молодого короля. Тіж саме це тримає
їго в цімисності, кот і перетворює персонаж з
доблесного воюдаря на наміканого і тирана.
Можна сказати, що славеті, надівши корону, програв
метаборбу, але частина його комунізму все таки
лишилась з ним.

Тіж саме воно, ~~то~~ точно вказати на натуру
людину дуже складно, оскільки вона все час змінює-
ться і не є однозначною. Миття кожного
люді неокіровані новорати, крізь котрі треба пройти,
щоб зрозуміти вартість і значення своєї егзистенції.
Це нікого не омине.

Większość zdających zrozumiała załączony do arkusza tekst, odkryła jego filozoficzny charakter. Określenie problemu zgodne z tekstem źródłowym oraz sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu okazało się dla maturzystów łatwe (poziom wykonania – 73%). Jednak tylko część w sposób wyczerpujący, trafny i pogłębiony potrafiła odnieść się do określonego problemu. Kryteria A i B w przypadku tego typu wypowiedzi argumentacyjnej trudno rozdzielić, ponieważ to, jak maturzysta zrozumiał tekst oraz jakie główne tezy z niego wybrał, warunkowało jego stanowisko wobec problemu i uzasadnienie tego stanowiska. W pracach pojawiły się także błędy rzeczowe oraz liczne uproszczenia, które prowadziły w efekcie do trywializacji ważkich problemów dotyczących człowieczeństwa podjętych przez filozofa. Za tę część oceny wypracowania maksymalną liczbę punktów otrzymało 71% zdających.

Zdecydowana większość zdających nie miała kłopotu z zachowaniem spójności wypowiedzi oraz stosownego stylu wypowiedzi. Najniższe kompetencje zaprezentowali zdający, jeśli chodzi o poprawność językową (poziom wykonania – 63%) oraz znajomość ortografii i interpunkcji ukraińskiej (poziom wykonania – 59%).

Język litewski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Prūsams atminti, lietuviams perspėti. Pokalbis su Giedriumi Kuprevičiumi*, którego autorką jest Saulė Gruodytė odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Iš kur į mūsų gramatikas atėjo morfologija?* (autor: Algirdas Sabaliauskas) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Ar tautos ir kalbos gyvybingumas yra mūsų pačių rankose? Svarstykite remdamiesi pateikta ištrauka iš leivos Simonaitytės romano Vilius Karalius, visu kūrinio ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Valerijai*, którego autorem jest Vincas Kudirka. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	20
	z techników	0
	ze szkół na wsi	20
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	20
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	11
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	20
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		29 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	20	60	98	84	86	81	11
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	20	60	98	84	86	81	11
z techników	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

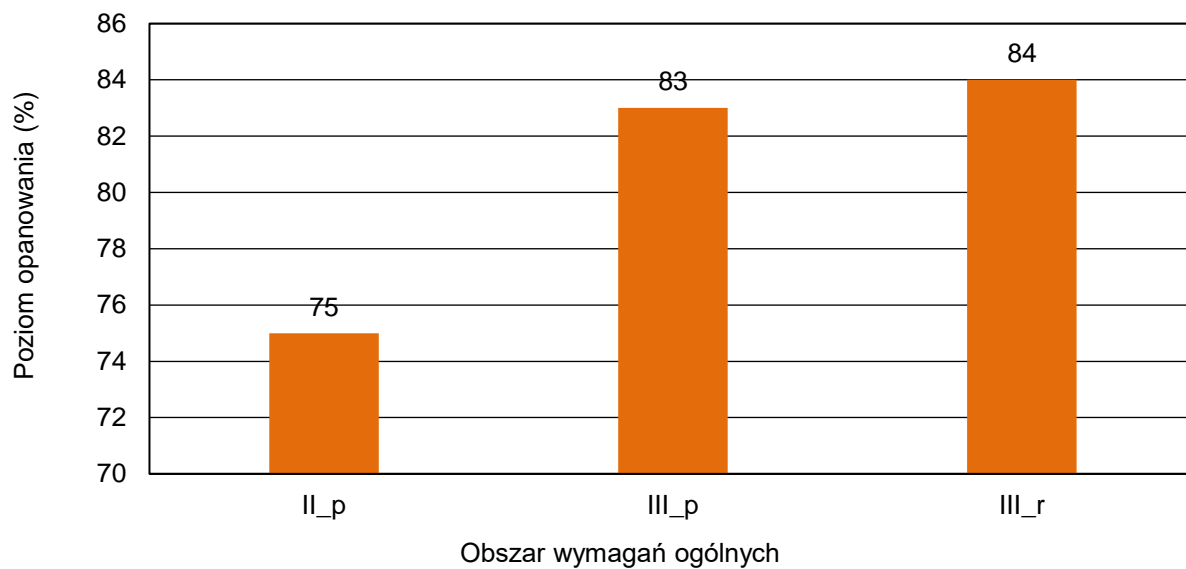
Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych [...]), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	85
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje w tekście.	63
3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów (G).	75
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 2.10) odczytuje sens tekstu. 2.14) dostrzega związek języka z wartościami.	90
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.13) Zdający dostrzega zróżnicowanie słownictwa; [...] rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone (G).	95
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstu.	70
7.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów, rozróżnia znaczenia wyrazu wieloznacznego [...] (G).	100

8.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów, rozróżnia znaczenia wyrazu wieloznacznego [...] (G).	95
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający wskazuje zastosowane w tekście środki językowe.	60
10.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów [...]; rozpoznaje i dobiera synonimy [...] dla wyrażenia zamierzonych treści (G).	95
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej. 4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	81
Poprawność rzeczowa			90
Zamyśl kompozycyjny			100
Spójność lokalna			100
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	73
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	50

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język litewski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. brzmiał *Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją apsvarstykite. Naudokitės Marcelijaus Martinaičio apmąstymais, atsižvelkite į kitus kultūros tekstus. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių*, natomiast temat 2. dotyczył napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Ant Drūkšės ežero* (autor: Maironis) i wiersza *Baladė apie dievišką žmogų* (autor: Kazys Bradūnas). Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów. Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	20
	z techników	0
	ze szkół na wsi	20
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	20
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	11
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	20
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		29 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		3	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	20	60	100	84	80	84	10
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	20	60	100	84	80	84	10
z techników	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ ORAZ INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	82
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	100
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	100
Spójność lokalna			100

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	98
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	65
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	60

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Miały one zróżnicowaną formę.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

W arkuszu nie było zadań, które okazały się dla zdających bardzo trudne i trudne. Były natomiast zadania umiarkowanie trudne: 2. oraz 9.

W zadaniu 2. (poziom wykonania – 63%) należało wybrać spośród podanych środków stylistyczny występujący w zdaniu: *Parašytas kūrinys – kaip vaikas. Jis jau suaugo, jam 20 ar 30 metų. Jau sunku būtų pakeisti jo proporcijas, akių spalvą ar labiau priglausti ausis...?* oraz podać funkcję tego środka w wypowiedzi G. Kuprevičiusa. Poprawne rozwiązanie zadania wymagało od zdających rozumienia sensu akapitu, ale także całego tekstu oraz jego struktury. Większość uczniów poprawnie rozpoznała środek stylistyczny, ale znaczna część nie potrafiła wyjaśnić jego funkcji. Zdający mieli zatem problem z funkcjonalnym wykorzystaniem swojej wiedzy. Zadanie sprawdzało rozumienie przez osobę zdającą zasad konstrukcji tekstu nieliterackiego, jego struktury oraz umiejętność rozpoznania struktur językowych zastosowanych przez autora wypowiedzi w celu jej określonej organizacji, wpływu na czytelnika oraz porządkowania głównych idei wywodu.

Zadanie 9., zamknięte (poziom wykonania – 60%), także dotyczyło warstwy językowej tekstu i sprawdzało umiejętności związane z rozpoznaniem struktur językowych obecnych w tekście *Iš kur į mūsų gramatikas atėjo morfologija?*, którego autorem jest Algirdas Sabaliauskas. Za poprawne rozpoznanie czterech środków językowych zdający mógł otrzymać 2 punkty, trzech – 1 punkt. Zdający niepoprawnie zaznaczali, że autorka, konstruując własną teorię, posługuje się opiniami innych językoznawców (błędne odczytanie tekstu) oraz że tekst zawiera wiele neologizmów (brak rozumienia znaczenia neologizmu). Większość zdających poprawnie zauważyła, że w tekście występuje terminologia naukowa.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Łatwe i bardzo łatwe w tegorocznej edycji były dla zdających zadania dotyczące zasobu leksykalnego języka ojczystego, dotyczyły one obu tekstów zawartych w arkuszu.

W zadaniu 3. (poziom wykonania – 75%) należało dobrać po jednym antonimie do słów: *masinis*, *šąla*. Zdający nie otrzymali punktu, jeśli dobrali tylko jeden antonim.

Również z rozpoznaniem zapożyczeń zdający nie mieli problemów i 95% poprawnie wykonała zadanie 5., zamknięte, w którym należało wybrać do jakiej grupy leksykalnej spośród podanych (wyrazy zapożyczone, żargonizmy, dialektyzmy, neologizmy) należą wyrazy: *opera*, *libretas*, *siuita*, *maestro*, *dirigentas*.

W zadaniu 7., zamkniętym, były podane trzy znaczenia wyrazu *maestro*, maturzyści musieli wybrać, w jakim znaczeniu wystąpił ten wyraz w zdaniu: *Jis buvo nuostabus meistras visur, gal išskyrus tik savo „pagrindinę“ specialybę – mat pagal išsimokslinimą Getė buvo teisininkas, o advokatauti jam visai nesisekė*. Wszyscy zdający poprawnie rozwiązali to zadanie.

Zadanie 8. sprawdzało rozumienie sensu metafory w przytoczonym zdaniu. Zdający mieli zastąpić w zdaniu podkreślony wyraz innym w taki sposób, aby nie zmienił się sens zdania. Zdecydowana większość zdających poprawnie wykonała zadanie (poziom wykonania – 95%).

W zadaniu 10. należało dobrać trzy terminy związane z sensem tekstu, których wyjaśnienia były zawarte w zadaniu. Zdający w większości (poziom wykonania – 95%) poprawnie określili terminy. Punktu za wykonanie zadania nie otrzymali ci, którzy podali mniej niż trzy terminy.

Zadania sprawdzające rozumienie sensu tekstu także nie sprawiły większości zdających kłopotu. Najniższy poziom wykonania spośród tego typu zadań miało zadanie 6. (poziom wykonania – 70%), najwyższy zadanie 4. (poziom wykonania – 90%).

W zadaniu 6. należało wyjaśnić powiedzenie *Devyni amatai, o dešimtas badas*, które nawiązywało do wielu zainteresowań wielkiego poety. Należało uważnie przeczytać tekst i w jego kontekście zinterpretować powiedzenie. Część zdających po prostu wyjaśniała powiedzenie bez powiązania jego sensu z tekstem.

Zadanie 4. sprawdzało rozumienie tekstu pierwszego na wielu poziomach. Należało wyjaśnić dwa kluczowe dla sensu tekstu pojęcia: *aktyvus pilietis* oraz *kultūros paveldas*. Wszyscy zdający poprawnie wyjaśnili pierwsze pojęcie, natomiast część zdających błędnie wyjaśniła drugie pojęcie. Wyjaśnienie pojęć wymagało zrozumienia całości tekstu oraz wnioskowania.

W zadaniu 1. (poziom wykonania – 85%), zamkniętym należało dobrać wyjaśnienia do sformułowań, które stanowiły ważne myśli przytoczonego wywiadu. Zdający w większości poprawnie odczytali tekst, potrafili wydzielić jego fragmenty i wyjaśnić ich sens. Najczęściej powtarzany błąd dotyczył niewłaściwego wyjaśnienia sformułowania *likti su nosimi*.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu³

Zadanie 11. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku litewskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (powieść *Vilius Karalius*, którego autorką jest Ieva Simonaitytė oraz wiersz *Valerijai*, którego autorem jest Vincas Kudirka). Zdający mieli do wyboru dwie różne formy wypowiedzi: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu powieści ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Temat 1. Ar tautos ir kalbos gyvybingumas yra mūsų pačių rankose? Svarstykite remdamiesi pateikta ištrauka iš leivos Simonaitytės romano *Vilius Karalius*, visu kūrinio ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej opatrzonej w podstawie programowej gwiazdką, wymagał od osoby zdającej napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie, czy rozwój narodu i języka zależy od każdego indywidualnie i rozstrzygnięcie tego problemu. Tekst kultury załączony do arkusza to fragment powieści *Vilius Karalius*, którego autorką jest Ieva Simonaitytė. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

³ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego i ich fragmentach zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Kiekvienam lietuviui žinomi bei širdžiai
 ordini šie žygd. M. Daukšos, mūsų švietėjo ir kalbos
 gydyto, širdžiai: „Ne žemių derlumu, ne rūbų skėtin-
 gunu, ne niesty ar pily grašumu ar pily turtumu
 gyvena tautos, o puoselėdamos ir išlaikydamos savoje
 kalboje“. Lietuvių tautinė sąsmonė, atkaklus pasirū-
 šinimas kity kalby ir tauty įtakai bei moralinė
 ir intelektualinė istovėmė leido tautiečiams ir jų kalbai
 išlikti ir gyvuoti, nepaisant ne karto jų jėgas išbau-
 dūsių skausmingų istorijos įvykių. Niekelia abejonių tai
 faktas, jog tautinių vertybių išsaugojimas yra ~~ta~~ mūsų
 pačių rankose – jų iš mūsų pačių pagrobti negali joks
 priešas ar likimo ušmėjis.

Lietuvių ir lietuvių kalbos pagrindinis
 išlikimo garantas, leides visada buvo ir bus jo
 tautinis sąmoningumas. Tai tarsi šaknis, iš kurių
 sėmiasi jo troškimas puoselėti iš protėvių pavel-
 detas vertybes, noras aktyviai tarnauti tautai ir
 valstybei bei kurti puikėtai prie gerovės, kuria
 naudotusi būsimos kartos. Žymiausias XX amžiaus
~~lietuvių~~ Lietuvos krašto šimonių buities
 aprašinėtojas, Mevas Simonaitylės, romane „Nilius Kardalis“
 nagrinėjami lietuvininkų nutautėjimo ir kalbos uykimo
 šaltiniai. Kas lėmė šio krašto gyventojų, savo per
 aušius turintiam tautinį identitetą pabrėžiančių
 skambiu sūksniu „Lietuviniškai esame mes gimę!“,
 toki drąsini smukimo? Atsakymu į šį klausimą
~~yra~~ gali būti iš pateiktą romano ištraukoje išuogranti
 tautiečių tikėjimo stoka. Netekę šios drąsės

vertybės, lietuviai jaučia neturintys jokių teisių: „Litauer haben keine Rechte“ („lietuviai neturi jokių teisių“). Jie neįžvelgia kalbos išsaugojime jokios prasmės, kadangi šis darbas neturėtų jiems materialinės naudos. Vilkus Karalius primena naminiams jų pareigo: „(...) mums, lietuviniukams, tik mums, tikriems lietuviniukams, tegali rūpėti ir turėti mūsų kalbos išlaikymas. „Kod mes gyvi, mūsų kalba nedings“. Tai gi, kiekvieno lietuviškos kultūros dorybė yra kalbėti gimtąja kalba, garbingai ją perimti iš protėvių ir atsakingai perteikti savo vaikams; didžiausia nedorybė – gyventi, vejančis laikinus, materialių gėrybių, pamiršti savo tapatybę.

Yeva Simonaitytės romane galime rasti ir daugiau galimų sudėtingos lietuviškos tautinės padėties prielaidų, aktualių ir visiems lietuviams. Dėl tautos surinkimo kaltam pavienio žmogaus moralinės žlugtis. Vilkus Karalius gyvenimo raide įrodo, kad tėvų ir protėvių perteiktos vertybės ir idealai nėra vienintelis tautinio identiteto išsaugojimo faktorius. Dėl būdamos ^{menas} berniukas, Vilukas rodo pamačius moraliteto menkėjimo simptomus: nemylėjo senelio, žiauriai elgėsi su ~~atėtimis~~ motais gyvenėliais, atšiauriai bendraudavo su draugais... Dvaramis lepumas nelėsniuose jo gyvenimo etapuose ~~privedė~~ jį prie merginukavimo, šmugelinukavimo ir net šmugelindystės. Suaugęs Vilkus vis darčiau vartodavo voličių kalbą, nepagarbiai elgdarėsi su jį lietuviškos išmokusia motina, lietuviško ~~elgėsi~~ kultūros ir papročius išmainydavo į voličius. Tad vaikystėje sklaidžiamas tautinis asertyvumas buvo kaip mat išklaidytas atsiradus norui praturtėti ir ieškoti žemiškųjų malonumų.

Pirmosios lietuviškosios knygos „Kateizmas“ turinys parodo, kad lietuviai savo siekius kūrė ir supmato jau per istisus amžius. 1547 m. ^{M. Kalvydas} parašyta „Knygelė“ skati leido LDK gyvenimams ~~bet~~ tautiečiams nymasti, kad juos visus, nepriklausant nuo statuso visuomenėje, jungė viena kalba ir tos pačios kalbų. Kreipolamasi į savo krašto žmones šodžiais: „Broliai ir seserys! (...) Tėvai jūsų moko šito (kalbos) mokydavo turėti, bet to negalėjo jolium būdu gauti“, Knygelė nori pasakyti, jog tikriausias kelias į tautos ir kalbos gyvybingumo išlaikymą yra savęs apirveta. Norint palaikyti vienybę, angažuotis į socialini, kulturini ir politini gyvenimus, apirvinti nuo priešų, būtina mokėti skaityti ir rašyti savąja kalba. Todėl be eilinto paraginimo, „Kateizme“ randame ir lietuviškos elementorius. Kaip palinkstintos valstybes gyventojus, Martyno Kalvydo „Knygelė“ ragina ^{juos} kaip pat patikti krikščioniškos tiesos ir vertybėmis bei atverti į Dievą, kurio globoje yra Lietuva.

Per istisus šimtmečius, ~~Lietuvos~~ nedidelės dietvos dalis užgudavo pikti priešai, svetimos kalbos ir papročiai. Tačiau lietuviai, kantriai dirbdami, ugdydami savąj moralitetą ir plėsdami savo sąmoningumo horizontus, ~~bet~~ niekada nelaido savam šodžiai nutilti ^{be savai} tautai pranykti blogų kėsų turinčių šalių šešelyje.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Temat 1. wybrała połowa maturzystów. Większość zdających sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz uzasadniła je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także wysoką liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną oraz stosowny styl. Za poprawność językową oraz poprawność zapisu, podobnie jak w latach poprzednich, zdający otrzymali najniższą liczbę punktów.

Temat 2. Interpretuokite pateiktą eilėrašį. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių wymagał interpretacji wiersza *Valerijai*, którego autorem jest wybitny litewski poeta Vincas Kudirka.

W tegorocznej edycji egzaminu połowa maturzystów zdecydowała się na napisanie interpretacji wiersza.

Interpretacja utworu lirycznego wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a następnie sformułowania tezy lub hipotezy interpretacyjnej, której następnie zostanie podporządkowany wywód zawierający pogłębioną interpretację tekstu z odwołaniem do różnych kontekstów interpretacyjnych oraz uwzględniający funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych z zachowaniem poprawności językowej. Wyniki dotyczące stopnia opanowania umiejętności interpretacji tekstu poetyckiego pozwalają stwierdzić, że dla większości zdających zarówno sformułowanie tezy/hipotezy interpretacyjnej, jak również skonstruowanie wokół niej spójnej argumentacji zawierającej analizę sensów dosłownych i ukrytych oraz pogłębione konteksty interpretacyjne, okazały się łatwym zadaniem.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za koncepcję interpretacyjną spójną i niesprzeczną z utworem, poprawność rzeczową, spójność lokalną oraz poprawny styl wypowiedzi. Obniżoną punktację natomiast za trafne, ale niepogłębione uzasadnienie tezy interpretacyjnej, brak funkcjonalnej kompozycji oraz błędy składniowe, leksykalne, orograficzne i interpunkcyjne. Zdający zawarł w pracy uzasadnienie trafne, zawierające powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania utworu, ale niepogłębione, i to zarówno, jeśli chodzi o sfunkcjonalizowaną analizę środków stylistycznych, jak i analizę przywołanych kontekstów interpretacyjnych.

mausmo. Visa jo gyvenimo taunima isklaidi
 Valerija, kuri isleisvino ja is karejimo. Antonius
~~panaudoja~~ panaudoja ^{anselio zango} ~~metafora~~ ^{metafora}, nes Valerija ji
 glabotoja, grozdi ir isvadavo nuo Moggio
 karejimo. Jis toliau buvo pajeisus i kasti
 partiching drausija, "lektura" ir diuti teynes kari
 zedrasuojant "Vilpa" 1889-1907 metais. Kudikios vai-
 dinto neribis talis: dideles, jei ne Valerija, kuri
 buvo jipri, kaip norai isvaduoti kinyne.

Zmogus yra pajeisus igyvenanti drausija
 dalyky, bet situacija neraada leziva veikti
 laisvai kurti kalbeti ar gyventi. ^{skaudziane} ~~Suntijoje~~
^{tautos gyvenimo etape kaip} ~~gyvenimo etape~~ ^{stacijsje} kaip dupicija ~~ant~~,
 antinos Zmogus gali pameti tautos raulti,
 ji susipranti.

Eitelinis pilnas ekspresijos, ~~kur ja~~ pilnas
 jaunuly, o apostrofa ir Valerija sutikis taip
 pat ~~paiziumo~~ eitelinis pilny charakteris.

Zmogaus meile, pasiventimas kitam gali
 sutikti jega tiems, kurie to reikalauja. Per tas
 teynes yra dideles ~~ir rikiu~~ ~~is~~ ir isbandymu.
 Viskas kada ka buvo stipinamas ir suodigamas
 Valerijos, todel ir antonius, ^{ilykole} ~~is~~ ^{sauve gyvenimo}
^{kurisje} ~~tauta~~ ~~mauzi~~ atziumimo ir buvo isvaduta.

Mano manymu eitelinis Valerija "tai vienas
 is spazerny, ^{kuris} ~~kuris~~ eitelinis. Jisne sutelkta ^{autonau} ~~je~~ istorija
 ir Zmogaus ~~paiziumo~~ Valerija - jipri motery,
 kuri galety ikrepti ne visy maustas. Ji Zmogaus
 no ir meiles pamadas, kuri galety ikrepti is
 litus.

W tegorocznej edycji egzaminu bardzo wysoko zostały ocenione umiejętności zdających związane z tworzeniem w języku litewskim wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji tekstu poetyckiego. Bardzo łatwa okazała się dla zdających realizacja tematu: formułowanie

stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz jego uzasadnianie – w przypadku rozprawki, albo przyjęcie zgodnej z tworem koncepcji interpretacyjnej wraz z uzasadnieniem – w przypadku interpretacji tekstu poetyckiego (poziom wykonania – 81%). Wszyscy zdający otrzymali maksymalną liczbę punktów za kompozycję wypowiedzi, jej spójność lokalną oraz stosowny styl, a zdecydowana większość za poprawność rzeczową (poziom wykonania – 90%). Najniższe kompetencje zaprezentowali zdający, jeśli chodzi o poprawność językową (poziom wykonania – 73%) oraz znajomość ortografii i interpunkcji litewskiej (poziom wykonania – 50%)

Poziom rozszerzony

Do egzaminu z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiło 20 osób. Arkusz egzaminacyjny zawierał dwa tematy wypracowań do wyboru. Zadania sprawdzały umiejętności rozumienia tekstu krytycznoliterackiego (temat 1.) oraz analizy i interpretacji porównawczej utworów literackich (temat 2.), a także tworzenia własnego tekstu w języku litewskim.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. Integralną częścią tematu były załączone teksty (na poziomie rozszerzonym są to zazwyczaj teksty spoza podstawy programowej), które stanowią dla zdającego punkt wyjścia do własnych rozważań. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej przedmiotem rozważań był tekst *Apie darbą. Laimingi pavargę*, którego autorem jest Marcelijus Martinaitis. Natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa utwory poetyckie: *Ant Drūkšės ežero* (autor: Maironis) i *Baladė apie dievišką žmogų* (autor: Kazys Bradūnas).

Każda z wybranych przez maturzystę form musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza).

Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie (zawierać funkcjonalnie dobrane inne teksty kultury oraz konteksty interpretacyjne), w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym oraz liczyć minimum 300 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego (kryterium A), poziom uzasadnienia (kryterium B), i poprawność rzeczową (kryterium C). Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁴

A. Wypowiedź argumentacyjna

Temat 1. Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją apsvastykite. Naudokitės Marcelijaus Martinaičio apmąstymais, atsižvelkite į kitus kultūros tekstus. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių.

Wyczerpujące rozwiązanie zadania było możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy zdający zrozumiał załączony tekst oraz poprawnie określił problem w nim przedstawiony, związany z refleksją na temat filozofii pracy obecnej w literaturze, kulturze i codziennym życiu Litwinów. Ponadto zdający powinien rozważyć dostrzeżony w tekście źródłowym problem, dokonać oceny przedstawionego w nim rozwiązania problemu i zająć wobec niego stanowisko. Argumentacja powinna zawierać sfunkcjonalizowaną analizę konkretnych tekstów kultury w związku z obraną tezą lub hipotezą.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów, z wyjątkiem poprawności zapisu.

---

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Žmogų mus mąriausiu į dienų lydeje darbas.
 Ypač lietuvių, kuris įj atliktas su dainomis.
 Ši dabar lietuvių tautosakoje yra iškilusios liau-
 dies dainos apdainuojančios sunkų ir vairųp žmo-
 gaus darbą. Ne veltui sakoma, kad darbas žmo-
 gų puošia puošia. Bet iš tiesų kodie yra darbo
 reikšmė? Tai tik būdas pasipelnyti, ar kažkas
 didingumo ir svarbesnio?

Daugelis iš mūsų savo vaikystę siejame su gimtai-
 siais namais ir ten daromais atliekamais dar-
 bais. Prisimename tą saldų pasitenkinimo skonį at-
 likus darbą. Marcelijaus Martiničiaus apmąstymai
 parodo mums tikrą darbo reikšmę žmogaus gy-
 venime. Autorius prisimena savo vaikystę ir dai-
 jaunystę, kurios metu darbas išugdė jame
 gamtos, gyvenimo ritmų pojūtį. Dirbant ir suge-
 bant, tai atlikti žmogus yra ramus. Net ir pats
 sunkiausias, purviniausias ir net nelaisvas dar-
 bas gali tapti dvasios ir kūno švente, jeigu
 įs atliekamas gerai, ir laiku. Gyžius iš nelengro

trūso, gora yre sesti prie salarienes stalo. Beirittis-
 loje situacijojē darba, padede imogi isliti ir
 nenuimogeti. Imogus pasauli pa su pasauliu susi-
 parista diem laidais: protu ir rankomis. Pro-
 tibis ir fizinis darbas yre svijas. Tajā darba
 tamps pretains laidu. Toluoms alimurkomis
 rise nauda ir materialinis vertybei prarande sau
 reitising. Imonis bedirbdam tapo protingemi. Tolu
 paupdriu tapo bembhiai kaimieciai. Muru rankose
 lauro palepte kuzge, irocyte kaulidij kasmeni-
 mis. Tajā dirbdam sie lietuniai paliko didiausip
 lietunij tautos turini - etniny kultury. Peli mi-
 sy priguntis izalo ^{muskatos} ~~muskatos~~ kaulij darbyti, veikti.
 Piusos islietos palaita, leidis kielienam ir
 musy pasijausti gyvenam.

Darbas musy tautos istorijje paliko di lauro ne-
 nos ir lauty, gal net ir venintelis, isliti imogami.
 Jis skatino mus nepasiducti ir tiketis gresmes atei-
 ties. Tols isingelbejimo budas padeps tautieciams
 nepasiducti ir todiau gyventi. Gyvkericutes turu-
 nyje "lietuniai prie laptery juros" paradomas dar-
 bo reitisme imogaus gyvenime. Sunkiausiu metu, ku-
 ris buvo imony tremines, darbos lido pasivisti
 skausmy ir nepapulti i nevilti. Piusas tremtiniam
 buvo lyg oro gurkšnis teikiantis paguode. Imonis
 nuo desinties iki dvylikos valandy dirbdavo.

Statydavo sau vietas, kuriose galėtų pragyventi.
 Tai nebūvo šiltos ir malonios vietos. Ten būdavo taip
 šalta, kad net sustopdavo plaukai prilydavo prie
 sienos. Žmonės ^{už} žino, ar daugiau kilometrų eidamas
 žvejojti tiktai ~~su~~ žuvis sau nepalėdavo pasilikti.
 Jie kiekvieną dieną uoliai dirbdavo. Su rogiams ir
 slidžių kalnų tempdavo roklus. Niekas jų nepalė-
 davo. Tačiau darbas jiems padėjo išlikti ištverti. Net
 sugebėdavo pargėti kepalą duonos arba lentę. Tūris
 nelėids jiems gautis sauses, tik skatinis naujienas
 mokyti, kaip šiame pragare išlikti. Negalėdavo
 vandens jie tirpdydavo sniege. Jų dantis kildavo
 buvo sunkus, bet darbas patapo jų psichologine
 ramybės oaze.

Tūris padėjo žmogui ir nešti sunkių gyvenimo nes-
 tų. Jis pagalbe galime atitraukti nuo tikrąs ir por-
 nešti ir kūrybos sandėlymus. Toliau paaukštinti lais-
 vūrinis „Atorin sėšėly“ kildėjas dūdas, Vasaris.
 Jis laisvą poetiškas sielas žmogus. Kūniško kelio pasirū-
 mo tėvų patarimų ir kelių stylių atsitikusių jo gve-
 nime dėko. Vienas iš jo draugų atsinešė šventę ko-
 muniškas paplėteli namo vaint įrodyti, kad jame
 įdolis stebulės nėra, kitas draugas nusirūdi,
 dūdas patelės ir seminarijoje galvojo kad pajaus pe-
 šaukimo. Deje, sutikti žmonės ir atsitikę įlygiai
 sunkino jo pasirinkimą. Tūli kurdamos, mokydamas

jis jautė draugams. Iš naujo kūryboje, nestatė jo klauės, materialinės vertės. Tai darė vardan grožio, tūlo, dietos. Kūryboje leidžia pamiršti jam sunkumus ir būti tuo kas yra. ~~Atsidinti~~ Tols, rados lengvos darbas skatinas jį nepasiduoti. Tapa jo laiku pabigti mus jį aplink supasčių problemų.

Tai patine dirbti savo mėgtamą darbą jaučiamės laimingi. Tuo labiau, jeigu tas darbas patarnauja ne tik mums, bet ir kitiems. Ženaitės kūrėnio „Petros Kūrmelis“ režisierius Petros Kūrmelis kamo giliausias savo kaimo dailide jo darbas ir naudodavosi ir gerėdavosi visos kaimo. Šio trūks dėk pagalbe jis pelnė gerą vardą ir pagalbe žmonių alype. Darbas teiki jam malnumą, ugdi jo žmogisharias sąlykes ir vedė doros link. Gyventojai stebėdavosi jo talentu ir darbūtu. Tols darbas nelido jam palygti gyvenimo keliais ir klytkeliais.

Kielūnas iš mūsų karkly darome, veikiamė. Darbas skatinas mus tobulėti, siekti tikly ir atsilygti nuo gyvenimo problemų. Kartais, net leidis išgelbėti gyvenbę, o kartais pelnyti gerą savo vardą. Tūtas, istietas prakaitas ugdo mūsų asmenybę. Neisoda darbas atliekamas, siekiant materialinės vertės, bet ir duosinės ramybės. Protinis karp ir fizinis darbas, keikalingo, mums visiems. Jo po-

galbės žmogus susijęs artimiausiai su realiu pasauliu. Tačiau tampa ir stimulais kurti ir sąsą-
gybę ir padėti lietuviams. Lietuvių darbas padėjo
išgyventi gyvenimo negandas, skausmą. Bet ir
padėjo kurti vertybes, etninės kultūros pagrindą.
Todėl galime teigti, kad darbas atlieka mūsų
gyvenimo atliekų svarbų vaidmenį ir palieka
istorijoje svarbiausius įdulinančius ir sta-
tančius mūsų praeities, ateities ir dabarties pamon-
tus.

B. Interpretacja porównawcza

Temat 2. Interpretuokite ir palyginkite pateiktus eilėraščius. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių.

Przedmiotem interpretacji były wiersze *Ant Drūkšės ežero* (autor: Maironis) i *Baladė apie dievišką žmogų* (autor: Kazys Bradūnas).

Na napisanie interpretacji porównawczej zdecydowało się 11 zdających. Poprawne rozwiązanie zadania wymagało zinterpretowania obu wierszy i dostrzeżenia problemów wspólnych na różnych poziomach tekstu w formule wypowiedzi argumentacyjnej. Zdający musiał przedstawić własną koncepcję interpretacyjną, czyli propozycję odczytania zestawionych ze sobą dwóch tekstów lirycznych, powinien także odkryć i przedstawić sensy tych tekstów oraz ustalić, jakie między nimi zachodzą podobieństwa i/lub różnice. Rozwiązując poprawnie zadanie nie należało tworzyć dwóch odrębnych interpretacji, ograniczając się do krótkiego zestawienia zawartego np. w zakończeniu wypowiedzi, ale należało umiejętnie i równocześnie na wielu poziomach wyszukiwać, przetwarzać informacje dotyczące wspólnych obszarów obu tekstów.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.) ocenionego na maksymalną liczbę punktów z wyjątkiem oceny za poprawność językową.

Przykład 2.

Miżronis ir Kazys Bredūnas tai ~~XX~~ skirtingų laikotarpių rašytojai. Eilėraščių „Ant Dūkšės ežero“ buvo parašytas XX a. pradžioje, o „Baladė apie dievišką žmogų“ sukurta keliasdešimt metų vėliau. Abu kūrinius pristato žmogaus vieta pasaulyje. Rašytojai kelio egzistencialinius klausimus, bando atsivesti ^{žmogaus vieta} tarp kitų.

Miżronio eilėraštyje lyrinis subjektas kalbams: 1-uoju asmeniu. ^(„man būdavo“, „mūsų žmonėms“) Tai žmogus, kuris išlo savo gyvenimo draugą. Visgi Bredūno kūrybai negalima apibrėžti intereso žmogaus. Poetas jau pačioje pradžioje kelia klausimą, žmogų vėliau išlo atsalyms.

Eilėraštyje „Ant Dūkšės ežero“ lyrinis subjektas jaučiasi vienišas, todėl išlo draugą, kuris bėgtų su juo norėtų įeiti per pasaulį. Tai jaunas žmogus, kuriam trūksta kitų artumo, draugystės. Visi aplinkui jam atrodo netolimi. Lyrinis subjektas jaučiasi pasimetęs tarp kitų. Jis nenori būti vienišas, todėl bando susirasti

Žmogus, su kuriuo bendru gelius gyvena. Eilė-
 rošėio žmogus tarsi ieško savo antrosios
 pusės. Galvėsiai greitos apsupty jam paūgt
 panyksta sutikti tą išnųptą asmenį. Tai bu-
 vo valeros, jėdu plauki leiveliu. Ji buvo
 pakys, niukuz neigirdijs jėduis gersų („Tarp
 žalio ešero bangų, / Toli nuo triukšmo...“). Ty-
 rinis subjiktas plaukdamas ta valtele gelijo
 pamiešti visus rūpesčius ir susikaupti ties pa-
 žintimi. Eilėrošėio žmogus įsimylėjo ir nuo
 to laiko nerūpino vier savo ateitimi, jam
 rūpijo ir mylimo žmogaus gerovė. Ši pažintis
 indeniė tai, jog tyrinis subjiktas nerijanti
 paželias vėnėbas. ~~Stausmą, dšaugą~~ ~~Uras~~
~~emoija~~ visais išgyvenimais ir emocijomis da-
 lipsi su vietas drosų („fačiu asai uš du“).
 Eilėrošėtyje gersų epiteta stilitimų pirmomis:
 epiteta („jauna širdis“, „žalio ešero bangos“),
 metaforų („verlė širdis“, „širdį atdarei“), ku-
 rių dėka kūrinys tampa pasleptingomis, sodo-
 menis.

Kazio Bredūno eilėrošėtyje „Baladi apie
 diivishę žmogų“ susikomprieme tūs žmogaus
 vieta pasauliye. Senieji ^{egzistuoja} ~~gėmė~~ daugybe šie
 asmenų. Nors visi jė panašūs ir gyvena
 tui tų pat gyvenė toje pačioje pleretoje,

ję silnie wierzę. Etyceście musiałe, kad
 Diwas žmones sukuri pagal savo pareididę.
 („Visi dievišči gresūs“), todėl ję žiūsi kailuo
 panesūs, o taip pat protingi, sugebantys
 mąstyti. Nors ję egzistuoja vienoj planetoj,
 noiluo geriau ^{pragyventi} ~~atgyventi~~ duota jėms gyve-
 nimę („Tartum deugykė diem / Pleukie žemis
 laivu / Per beribę visatą -“), vis gi kiekvienes iš
 ję centuri savo kelis. Šiame laive nėra
 bendro vaizro, kadangi kiekvienes žmogus
 vaizuoja savaip, tai reiškia gyvenę savo
 gyvenimę ir silnie savo ~~silnie~~ patirtų
 silnie. Kaip ir Meizonio eticeście, taip
 ir Bredūno kūrimjė genus stilisti nių pū-
 monis: epiteta („protingi veidai“, „žemis lei-
 vas“), palyginimę („Tartum deugykė diem /
 Pleukie žemis laivu“), metaforę („Pleukie že-
 mis laivu / Per beribę visatą -“). Šios priemonis
 pavyzdine kūrimę, padaro ję idomę, o ~~ta~~
 tuo pačiu plečian praisline kai kuruos da-
 lykus.

Meizonio ir Kazio Bredūno eticeście re-
 sakti narstome apie žmogę, ję egzistenciję
 bei poziciję. Autoriai šies problemas pū-
 tati dirtingai. Kūrimjė „Ant Deulies esero“
 susikauptimo ties silos drempis iškopimus,

taxis su kurio vilnia žmogus dalijasi visu
gyvenimu (džiūrgamėis, drausmėis, rūpesčiais).
Vis gi Kazio Bredino eilėraštyje ~~ta~~ parte-
binė, kad nors visi žmonės kasdien pa-
mesūs, jų tikrai, gyvenimo keliai skiriasi.
~~At~~ Šie du kūriniai skiriasi taip pat ir
struktūra. Meizonio eilėraštis susideda iš
trijų šešiareikių stulpelių, o Bredino kūrinys
yra nereguliarus. Abiejose eilėraščiuose taip
gausu rimų: & Kazio Bredino kūrinys yra
reguliarus (aabb), vis gi Meizonio jau ne
(aabccb).

W tegorocznej edycji egzaminu łatwa okazała się dla zdających realizacja tematu: sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w tekście źródłowym oraz jego uargumentowanie – w przypadku tematu 1., albo uzasadnienie tezy interpretacyjnej związanej z koncepcją porównania utworów – w przypadku interpretacji porównawczej wierszy (poziom wykonania – 82%). Zdający otrzymali maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, kompozycję oraz spójność lokalną wypowiedzi. Większość wypracowań była także napisana stosownym stylem (poziom wykonania – 98%). Największy kłopot sprawiły zdającym zachowanie poprawności językowej (poziom wykonania – 65%) oraz znajomość ortografii i interpunkcji litewskiej (poziom wykonania – 60%).

Język kaszubski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzające umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegające na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Wëchòwanié bez kunszt*, którego autorką jest Elżbiéta Bùgajnô odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Zbògacenié kaszëbsczé lëteraturë* (autor: Dariusz Majkòwsczi) – 1 zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi i 4 zadania zamknięte. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu *Standarizacjô jãzëka kaszëbszczégò òczama pòetë*, który napisał Janusz Mamelszczi. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. brzmiał *Jaczé znaczenié mają dówné kaszëbszczé ledowé przekaze w sztòłtowanim tożsamòscë teròczasnych Kaszëbów? Rozważë problem na spòdlim pòdónégò tekstu i jinëch tekstów kùlturë. Twòja robòta miałabë miec co nòmni 300 słowów* i odnosił się do tekstu *Midzë pròwdą a legendą – w òpòwiescë zarzekłé pamiątczi materialny kùlturë Kaszëb* Bożeny Ugowskiej, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Ò Panu Czòrlińszcim co do Pùcka pò sécë jachòł – wëjimk* (autor: Hieronim Jarosz Derdowski) i *Na pamiątkã 14 lëstopada 1308 r. w Gduńskù* (autor: Jan Karnowski). Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach:

- II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.
- III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych).
- IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.
- V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	20
	z techników	0
	ze szkół na wsi	20
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	20
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	11
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	20
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niestyszący	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu	29 czerwca 2020
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego	180 minut
Liczba szkół	16
Liczba zespołów egzaminatorów	1
Liczba egzaminatorów	1

Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	32	16	98	73	43a	63	24
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	21	25	98	75	75	73	19
z techników	11	16	73	43	16a	45	20

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

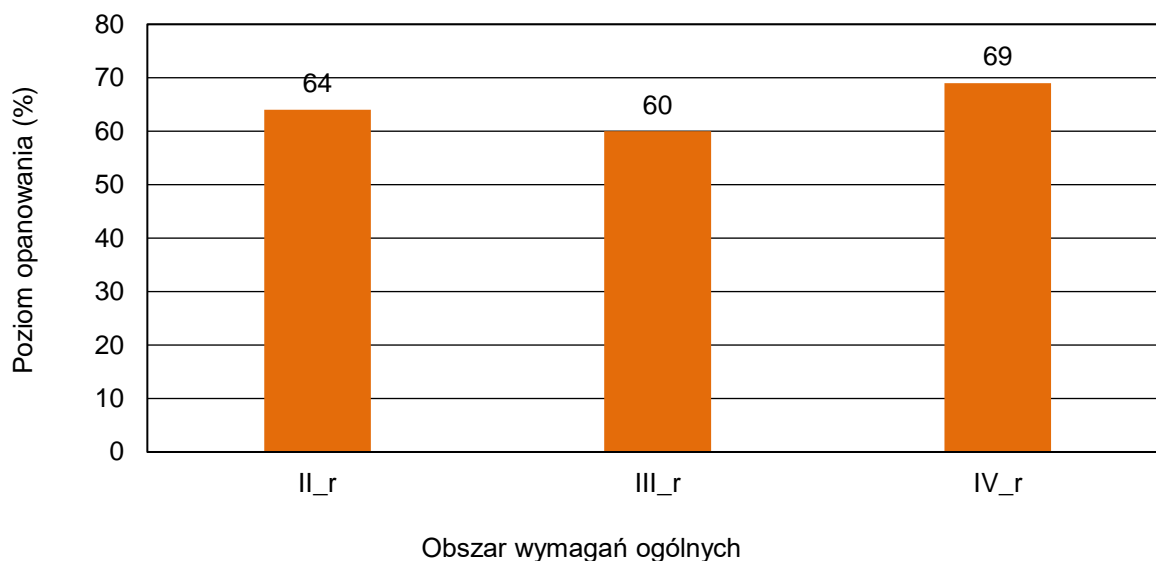

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] grup zdań uporządkowanych w akapicie), potrafi objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	25
2.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim [...] posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (gramatycznych [...]).	3.2. Zdający posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową [...].	75
3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] wyrazów [...]), potrafi objaśnić ich sens [...].	88
4.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] wyrazów [...]), potrafi objaśnić ich sens [...].	41
5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.3. Zdający rozpoznaje różne odmiany języka [...].	91
6.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] wyrazów [...]), potrafi objaśnić ich sens [...].	47
7.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6 Zdający odczytuje sens tekstów [...], publicystycznych (artykuł, reportaż), [...] uwzględniając zawarte w nich informacje.	72
8.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim [...] posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (gramatycznych [...]).	3.2. Zdający posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową [...].	59
9.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] wyrazów [...]), potrafi objaśnić ich sens [...].	94

10.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] grup zdań uporządkowanych w akapicie), potrafi objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	94
11.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2. Zdający przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	69
12.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych). V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 3.4. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2. rozpoznaje problematykę utworu; 5.8. rozpoznaje [...] symbole kulturowe znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi; 5.9. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe; 5.11. dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	59

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH**Komentarz****Analiza jakościowa zadań**

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Polecenia miały zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych**Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej**

Zadaniem najtrudniejszym w arkuszu okazało się zadanie 1. (poziom wykonania – 25%), zamknięte, które sprawdzało umiejętności odczytania treści akapitu, ale także całego tekstu. Zdający miał określić funkcję kompozycyjną przytoczonego zdania w kontekście sensów innych akapitów. Aby poprawnie rozwiązać zadanie należało przeanalizować strukturę tekstu, porównać treści akapitów i odkryć funkcję kompozycyjną przytoczonego zdania w odniesieniu do innych fragmentów tekstu.

Również trudnym zadaniem był dla zdających poprawny dobór synonimów do czterech wyrazów z tekstu Elżbiety Bugajnej *Wëchòwanié bez kunszt* (poziom wykonania – 41%). Zadanie sprawdzało rozumienie tekstu, ale także znajomość współczesnego zasobu leksykalnego języka kaszubskiego. Za poprawne rozwiązanie zdający mogli otrzymać 2 punkty, aby otrzymać 1 punkt należało poprawnie dobrać trzy synonimy.

Znajomość leksyki języka kaszubskiego w zakresie terminów związanych z literaturą sprawdzało zadanie 6. Dotyczyło ono rozumienia tekstu na poziomie znaczeń. Maturzyści mieli

wyjaśnić dwa słowa oraz dobrać terminy do dwóch sformułowań. Zadanie było dla zdających trudne (poziom wykonania – 41%).

Zadanie 8. było dla maturzystów umiarkowanie trudne, sprawdzało rozumienie drugiego akapitu oraz znajomość języka kaszubskiego zapewniającą sprawną komunikację językową. Należało swoimi słowami wyjaśnić sformułowanie *uniwersalne wótrnotě*. Część zdających nie zrozumiała fragmentu tekstu i nie potrafiła wyjaśnić wyrażenia (poziom wykonania – 59%).

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W tegorocznej edycji trzy zadania były dla zdających łatwe. Dwa z nich dotyczyły tekstu pierwszego. W zadaniu 2. (poziom wykonania – 75%) należało odpowiedzieć, na czym polega wychowanie przez sztukę. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, należało przeczytać cały tekst, dokonać hierarchizacji informacji i sformułować zwięzłą wypowiedź. Większość zdających, która podjęła się rozwiązania zadania, rozwiązała je poprawnie. Zdarzały się odpowiedzi zawierające cytaty z tekstu, wówczas zdający nie otrzymywał punktu.

Dla większości zdających łatwym było także zadanie 3. (poziom wykonania – 88%), w którym należało wybrać spośród podanych tłumaczenie czasownika *zabrzadowół*. Znaczenie czasownika wynikało z kontekstu zdania.

W zadaniu 7., zamkniętym typu prawda–fałsz, należało wybrać poprawne odpowiedzi, które dotyczyły głównych idei drugiego tekstu. Zadanie sprawdzało odczytanie informacji podanych wprost i było dla zdających łatwe (poziom wykonania – 72%).

Trzy zadania testowe były dla zdających bardzo łatwe: zadanie 5., 9. i 10. Zdający nie mieli problemów z rozpoznaniem zapożyczeń i 91% maturzystów poprawnie wykonało zadanie 5., zamknięte, w którym należało wybrać, do jakiej grupy leksykalnej spośród podanych (wyrazy zapożyczone, żargonizmy, dialektyzmy, neologizmy) należą wyrazy: *mass-media*, *hipermedia*, *wideotelefoniõ*.

Zadanie 9. sprawdzało rozumienie kontekstowego znaczenia słowa; należało wybrać spośród czterech podanych wyrazów ten, który był synonimem do użytego w zdaniu słowa *plejada*. Większość zdających wykonała zadanie poprawnie (poziom wykonania – 94 %).

W zadaniu 10., zamkniętym, zdający mieli wybrać główną myśl czwartego akapitu. Ze zrozumieniem treści akapitu i dopasowaniem odpowiedzi zdający nie mieli problemu (poziom wykonania – 94%).

W tegorocznej edycji egzaminu, w rozwiązywaniu zadań testowych, zdający uzyskiwali zdecydowanie wyższe wyniki w zadaniach zamkniętych, polegających na wyborze spośród podanych wyrazu, sformułowania, synonimu czy głównej myśli tekstu. Znacznie więcej kłopotów sprawiały zdającym zadania otwarte, w których należało dobrać samemu znaczenie wyrazu/sformułowania czy synonimy do podanych wyrazów.

B. Tłumaczenie tekstu z języka kaszubskiego na język polski

Zadanie 11. polegało na przetłumaczeniu fragmentu tekstu w języku kaszubskim na język polski i było dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 69%). W zadaniu sprawdzającym umiejętność przekładu tekstu kaszubskiego na język polski punktowane są poszczególne elementy przekładu, a wśród nich szczególnie: umiejętność odczytywania tekstu, rozumienie poszczególnych wyrazów, frazeologizmów, całościowe rozumienie tekstu, rozumienie struktur gramatycznych, rozumienie znaczenia elementów spajających, czynna znajomość leksyki. Większość zdających poradziła sobie z tym poleceniem w zadowalający sposób. Kłopoty translacyjne wynikały z następujących przyczyn: większość punktów możliwych do zdobycia była przyznawana za zrozumienie pojedynczych słów lub zwrotów, zatem nie znając znaczeń słów, można było stracić sporo punktów; w punktowaniu ośmiu części semantycznych (za zrozumienie całości) największe kłopoty sprawiły sformułowania niedające się w prosty sposób oddać w polszczyźnie. Maturzyści w większości odczytywali sens tekstu, rozumieli w przybliżeniu poszczególne frazy, natomiast rozumienie frazeologizmów i niektórych wyrazów należących do literackiej kaszubszczyzny sprawiło zdającym kłopot (za co też stracili najwięcej punktów). Zdający bez większych kłopotów podawali znaczenia elementów spajających.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu³

Zadanie 12. polegające na napisaniu wypracowania okazało się dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 59%). Arkusz egzaminacyjny zawierał dwa tematy wypracowań do wyboru. Zadania sprawdzały umiejętność rozumienia tekstu krytycznoliterackiego (temat 1.) oraz analizy i interpretacji porównawczej utworów literackich (temat 2.), a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację porównawczą dwóch wierszy. Integralną częścią tematu były załączone teksty (na poziomie rozszerzonym są to zazwyczaj teksty spoza podstawy programowej) i to one stanowiły dla zdającego punkt wyjścia do własnych rozważań. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej był to tekst *Midžë pròwdą a legendą – w òpòwiescë zarzekłë pamiątczi materialny kùlturë Kaszëb*, którego autorką jest Bòżena Ùgòwskò, a przedmiotem interpretacji porównawczej dwa utwory: *Ò Panu Czòrlińszcim co do Pùcka pò sécë jachòł – wëjimk* (autor: Hieronim Jarosz Derdowsczi) i *Na pamiątkã 14 lëstopada 1308 r. w Gduńskù* (autor: Jón Kòrnwsczi).

Każda z wybranych przez maturzystę form musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza).

Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie (zawierać funkcjonalnie dobrane inne teksty kultury oraz konteksty interpretacyjne), w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym oraz językowym i liczyć minimum 300 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego (kryterium A), poziom uzasadnienia (kryterium B), i poprawność rzeczową (kryterium C).

---

³ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie. Uczniowie w realizacji zadania mogli posłużyć się językiem ojczystym lub językiem polskim.
Zdecydowana większość zdających wybrała napisanie wypowiedzi argumentacyjnej.

Wypowiedź argumentacyjna

Temat 1. Jaczé znaczenié mają dôwné kaszëbsczé ledowé przekaze w sztôłtowanim tożsamòscë terôczasnëch Kaszëbów? Rozważë problem na spòdlim pòdónégò tekstu i jinëch tekstów kùlturë. Twòja robòta miałabë miec co nômni 300 słówów.

Propozycja tematu pierwszego była osadzona w tematyce bliskiej każdemu człowiekowi i dotyczyła roli baśni i legend w kształtowaniu tożsamości człowieka. Zdający mieli rozważyć, jakie znaczenie w kształtowaniu tożsamości współczesnych Kaszubów mają dawne legendy. Punktem wyjścia do rozważań był tekst *Midzë prôwdą a legendą – w òpòwiescë zarzekłé pamiątcki materialny kùlturë Kaszëb*, którego autorką jest Bòżena Ùgòwskò. *Kultura kaszubska* dysponuje bogatym zbiorem legend na różne tematy, wobec tego znalezienie drugiego tekstu i odwołanie się do niego w toku argumentacyjnym nie sprawiło zdającym trudności. Większość zdających bardzo dobrze poradziła sobie z określeniem problemu tekstu źródłowego, otrzymując maksymalną liczbę punktów. Z kolei w obszarze *sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu* punktacja często lokowała się na drugim (po najwyższym) poziomie. Nie zanotowano błędów rzeczowych, co dobrze świadczy o znajomości zagadnienia przez zdających. Za kompozycję maturzyści otrzymali maksymalną liczbę punktów, za to sporo punktów tracili w obszarze spójność lokalna (zdarzały się usterki w zgodności logicznej i gramatycznej zarówno w obrębie zdań, jak i pomiędzy poszczególnymi akapitami). W tegorocznej edycji egzaminu częste były wypracowania napisane w języku kaszubskim. Podejmujący się pisanie pracy w języku ojczystym tracili punkty w kategoriach: poprawność językowa i poprawność zapisu. Największym problemem zdających okazała niedostateczna znajomość gramatyki i ortografii języka kaszubskiego, często też o zmniejszeniu liczby punktów decydowała powierzchowność argumentacji.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.) ocenionego na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

Badava a znajón kulturón, Óskór Kólbér, pódón,
 na spódlim wżetach marfón, nórón i kórón fe lédóró
 spódlarína, bel. fochi w nia mógóbcé fepid rozmiec. fe to
 prórón tiz w kántesca lédónich pórón, fochi
 sztótóróni swizdó, ósoblénie ná kaszúbckó, kultura
 Pómóró a fe wżetčina pnymiotoma fe kókadnó
 u wicléná wżetkón z brawádón i romanóu. Drógó
 kótabú se úswizdnic lédórurá, kólturá czé tiz
 placóné póné w Krópu Swiátopótká bez
 dýchón, úkórón, magiczných ~~stónénión~~ Pravic ~~Alóté~~
 mój, óne wíldé znaczenié w sztótórónim swizdó
~~W~~ dýsdnionich Kaszúbów. Szé óne nótérn é, znóné
 ód ózectwa, boro czáste ~~W~~ znafamú fe, nic mójzćé
 naretké nizdónéó ó tim ódúico.
 Machtny Azil kaszúbckó ótróczenié úwásc

na doktoru ušabtu Aleksandra Matkūscija p. "Zocē
 i pūgobē Remisa". Roman ten stonasi. Als Kosciēbsci
 spļiēnā spōdi, niwiciā, š na facu dviņō sū
 kultura. Do ny špūwiedni u sūbīdi ušōdikach
 olnōdinojā sū ušōdcomie lēterature. Miōnā Remisa
 pōcēwō sū dorece, būdinci, sūbīdi dls kronoznikōs.
 Diszeta ta būtābē rōvne czūsto jino, czēbē niē
 sniēt dēdōuic pūiōstēiō ō mōlniach, mēczēch,
 czaronnicach etd. Tif otkarcē z niē no m. rudnōw
 Aleksa Matkūscija mārkiuōbē no cōdā, Kosciēbiēnā.
 Osoblēim dzēlō Kosciēbsci tāsamiēcē je
 Kosciēbko mitologiō, joko nēcā pōcē zife u meklēnōch,
 pōlwōch placō i nōzūnēkōw u sūbīdi. Pōcēzif
 Kosciēbszīgō būch u gminie Lēniō. Placōi z
 okeolēpō Lēni i Seratēpē iznawōtā nen dōsōbē
 starlētū, špisiņny bēz Aleksandra Lēbiō u "Bōpach
 o dēdōch maf' pnodkū", zā sniōpā spōdkūzino.
 Bōrōwō Colca, Bōrōwō mārkiņā ō būcām Kosciēbiū
 no pōtniōwām strīke Bōtū. Š, tāj partā nāsri pūwrotē.
 Lōnām z nōkōznicēch, zēlē niē nōkōznicēch, dokōzōw
 ōbrzēzēsēch Kosciēbiōw je būzō Stōwōrē Kosciēch
 Gwārōw kōyda Bernatē Sēchtē. Stōlēmny m pēgō
 czkō lōs sū rīzchrōnē ōd lēby pōwīstēi,
 miōlō lēdōw. Ōne ta rīfasmirōfā noma dōcēzē
 gūpā u nāsri wšē zō tōk nāwō, dōcēzē
 gōdō sū "do Perolusa" etd. Tēl tāj š cōmbēscē

prekazy starych są mądrym dzieł budujnym
swiętych Kaszubów krajania.

W nich pokazane są też edukacji
potencjał. Bieżąca Uprawa nadawana w swoim
tekście o znaczeniu powstaje starszych, powiadanych
działkom. Po prostu są one dla powrotu
kiedyś do życia. Znamy od nich, od pierwszych lat
działania udróż, że nie chcą się samemu nad
właściwie, nie pójść ogniska etc. W tym momencie
bita ~~Właściwie~~ i są, to nie mogą być Kaszubów
pierwszą, skąd.

Swiat literatury brzońców je dla Kaszubów
kultury zjawiska w natury. Buduje on
swięty Kaszubów i swój apartnoce, gwałtowny
historie. Nic nie to pronie u nich, pokazane są
są kawał prawniczy Kaszubów społeczeństwa. Bez
niegdyś, wziętych Kaszubów stał się do życia
litery bez kłopotów. Prekazy są mądrym
cześnie na ~~Właściwie~~ rozwój i potęgę Kaszubów
wziętych z siebie.

Interpretacja porównawcza

Temat 2. Dokònój przërównawczy interpretacji pòdònèch dokazów. Twòja robòta miałabè miec co nòmni 300 słów.

Drugą możliwością realizacji zadania 12. była interpretacja porównawcza utworów poetyckich. Przedmiotem interpretacji porównawczej były: fragment poematu Hieronima Derdowskiego *Ò panu Czòrlińszcim co do Pùcka pò sécë jachòł* oraz wiersz Jana Karnowskiego *Na pamiątkã 14 lëstopada 1308 r. w Gduńskù*. Oba utwory nawiązywały do historii Kaszub – do czasów panowania Krzyżaków na Pomorzu, ale i wymagały od zdającego rozeznania w szerszym kontekście historycznym. W utworze Derdowskiego bowiem odwoływanie się do czasów krzyżackich było pozorne, a raczej dotyczyło zaborów (o czym uczeń powinien wiedzieć, gdyż utwór ten należy do kanonu literatury obowiązkowej).

Kilka osób zdecydowało się podjąć temat 2., analiza i interpretacja liryki nie cieszy się wśród zdających popularnością. Zdający nie mieli problemu z określeniem koncepcji porównywania utworów, w większości była ona zgodna z utworami i spójna. W obszarze uzasadnienia tezy interpretacyjnej punktacja raczej nie osiągała pułapu maksymalnego, nie było też realizacji z punktacją zerową. Nie zanotowano w sprawdzanych pracach błędów rzeczowych ani większych uchybień w realizacji zamysłu kompozycyjnego. Za to w obszarze spójności lokalna zdarzały się nieznaczne zaburzenia spójności w obrębie zdań w akapitach lub też pomiędzy nimi. Nikt ze zdających nie naruszył zasady stosownego stylu, niezadowolające są natomiast poprawność językowa i poprawność zapisu.

Poważnym mankamentem prac, podobnie jak w latach ubiegłych, był brak wiedzy z zakresu teorii literatury, znajomości środków artystycznego obrazowania w utworze lirycznym oraz umiejętności określenia funkcji tych środków w utworach. To skutkowało powierzchowną analizą i interpretacją utworów.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym zdający uzyskał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów oceny.

morion" takie drobne pisany stał się
 dość dobrym źródłem historycznego postrze-
 enia odciska twórcy ślad w literackich
 dziełach.

Hieronim Dąbowski oraz Jan Kernowicz
 to artyści, którzy w swoich dziełach odmi-
 nując do wydania historycznych dzieł
 myśli upamiętnienia burliwej przeszłości.

Struktura ich utworów różni się diametralnie.
 „O panu Górlinśkim w do Pucka po ście-
 jach” to prozaiyczny utwór pisany wierszem,
~~który~~ kontrastuje z natomiast „Na pamiętkę
 14 listopada 1308 r. w Gduni” to indywidualny
 wiersz, w którym autor ~~wykorzystał~~ wzmiankę
 o opowieści w mniej rozbudowanej formie.
 Dzieło Dąbowskiego charakteryzuje się mierną
 konstrukcją, w której każdy wers zawiera tę
 samą liczbę sylab. Wykorzystuje również rymy
 w nadaje rytmicznego charakteru. Natomiast
 Kernowicz wykorzystuje mniej jednorodną
 konstrukcję ~~trzymając~~ a nie trzymając się
 ściśle wyznaczonego układu rymów.
 Narracja u Dąbowskiego ~~to~~ jest pierwszoosobowa,
 jednak osobą mówiącą jest matka. ~~zatem~~
~~autor wykorzystuje~~ powieści narracji ról
 u mścickasubskiego pały matki siostry

podmiot historyczny siebie wyponiać się do
przeważającej osobie.

W obu utworach przedstawiona jest
śmierć na polu walki, która Kornowski
przedstawił ją ^{z perspektywą} jako obserwatora zdarzeń,
co oczywiście nie mogło mieć miejsca ze
względną na własne niemy powstanie
utworu i jego treści. Myśl sam tytuł
wskazuje na wspomnienie przeszłości. Autor
XX-wieczny autor w swoim dziele traktuje
o II-wiecznych wydarzeniach, które w historii
zapisany są jako „Dzień Gdaniański”. Mironim
Drozdowski natomiast, opisuje ~~to~~ ~~śmierć~~
sytuację śmierci ze postrealistycznym motywu, która
opowiada dzieło o straceniu gw. Tak jak
u Kornowskiego sytuacja jest doświadczenie
opisane, a odbiorca ze szczegółami może
wyobrazić sobie wydarzenia z 1808 roku, tak
~~tytuł~~ ~~niewiele~~ ~~dalej~~ ~~z~~ ~~tytułu~~ ~~niewiele~~
tytuł w niektórych wersjach we fragmencie
Drozdowskiego tylko niewiele wersów traktuje
o okolicznościach śmierci ojca. W odbiorce
takie nie chodzi się, wprost z jakimi
wydarzeniami była ona związana. Autor
skupił się bardziej na ^{relacji} sytuacji między
matką a dzieckiem ~~skrupulatnie~~ ~~opisując~~

Wnioski i rekomendacje

1. W tegorocznej edycji egzaminu, w rozwiązywaniu zadań testowych z zakresu znajomości leksyki języków ojczystych, zdający uzyskiwali zdecydowanie wyższe wyniki w zadaniach zamkniętych, polegających na wyborze spośród podanych, wyrazu, wyrażenia, zwrotu czy synonimu. Znacznie więcej kłopotów sprawiały zdającym zadania, w których należało samemu wyjaśnić znaczenie słowa/sformułowania lub dobrać synonim, antonim. Braki związane ze znajomością zasobu leksykalnego poszczególnych języków w zakresie języka literackiego były także widoczne w ocenie wypracowań, w których występowało słownictwo potoczne, polonizmy lub wyrazy gwarowe.
2. W zadaniach testowych trudność sprawiło maturzystom określenie stylu tekstu źródłowego oraz podanie jednej jego cechy. Zdający mieli problemy ze wskazaniem stylu publicystycznego. Większość zdających nie potrafiła sformułować cechy gatunkowej czytanego tekstu, nazywali natomiast swoje odczucia czytelnicze lub cytowali fragmenty tekstów. Tego typu zadania sprawiają kłopoty zdającym ze wszystkich języków mniejszości i na ten aspekt świadomości językowej, czyli na umiejętności rozpoznawania specyfiki gatunku, stylu, która wynika z określonego ukształtowania językowego tekstu, należy zwrócić szczególną uwagę w toku nauki szkolnej.
3. W wielu wypracowaniach maturalnych nie zbudowano spójnego wyводу o charakterze argumentacyjnym. Dlatego uzasadnione jest kształcenie umiejętności argumentowania, pogłębionej analizy tekstów kultury, ale także wartościowania tekstów kultury w taki sposób, by były one wartościowym źródłem do wykorzystania w wypracowaniu maturalnym.
4. Podobnie jak w latach poprzednich, kłopoty maturzystom sprawiła interpretacja tekstu poetyckiego na poziomie podstawowym oraz interpretacja porównawcza na poziomie rozszerzonym. Poważnym mankamentem prac, w których zdający zdecydowali się na interpretację tekstu poetyckiego lub interpretację porównawczą był brak pogłębionej argumentacji na rzecz odczytania utworu, brak wykorzystania kontekstów spoza tekstu/tekstów oraz brak podstawowej wiedzy z poetyki w zakresie znajomości środków artystycznego obrazowania w utworze lirycznym, a także umiejętności określenia funkcji tych środków w utworach. Takie podejście skutkowało powierzchowną analizą i interpretacją utworów. Sprawne posługiwanie się językiem ojczystym, wykorzystanie wiedzy i umiejętności z poetyki oraz dbałość o spójność wypowiedzi i porządek argumentacyjny, pozostają dla zdających wciąż dużym wyzwaniem.
5. Nadal obserwuje się duże trudności maturzystów w zachowaniu w wypracowaniach poprawności językowej. W tegorocznej edycji, podobnie jak w latach poprzednich najniższe oceny otrzymali zdający za poprawność językową i poprawność zapisu. Należy zatem zwrócić uwagę na kompetencje językowe zdających. Błędy językowe zaburzają tok argumentacyjny, uniemożliwiają komunikatywne przedstawienie własnego stanowiska i jego uzasadnienie. Stąd też konieczne jest kształcenie umiejętności komunikatywnego i zgodnego z obowiązującymi zasadami wypowiadania się.